

บทที่ 5

บทบาทหน้าที่ของ ประวิทย์ แต่งอักษร

การวิจารณ์ภาพยนตร์เป็นการถ่ายทอดข่าวสารและความคิดเห็นที่มีต่อภาพยนตร์จากนักวิจารณ์สู่ประชาชนโดยผ่านสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ หรือนิตยสาร ภาพยนตร์ เป็นต้น นักวิจารณ์ภาพยนตร์จึงดำรงบทบาทสำคัญในการเป็นผู้ผลิตสารซึ่งก็คือบทวิจารณ์ภาพยนตร์ และยังดำรงบทบาทหน้าที่ที่สำคัญอื่น ๆ อีกหลายประการ โดยจากการตรวจสอบบทวิจารณ์ภาพยนตร์ของ ประวิทย์ แต่งอักษร พบว่า ประวิทย์ แต่งอักษร ได้แสดงบทบาทหน้าที่ในฐานะนักวิจารณ์ภาพยนตร์ดังต่อไปนี้

1. บทบาทหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสาร
2. บทบาทหน้าที่ในการวิเคราะห์ตีความ
3. บทบาทหน้าที่ในการประเมินคุณค่า
4. บทบาทหน้าที่ในการรายงานสภาพความเป็นไปในสังคม
5. บทบาทหน้าที่ในการชักจูงใจ

บทบาทหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสาร

บทบาทหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสาร ถือเป็นบทบาทหน้าที่ที่พบได้มากที่สุด ในบทวิจารณ์ภาพยนตร์ของ ประวิทย์ แต่งอักษร โดยจากการตรวจสอบบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 23 ชิ้น พบว่าบทวิจารณ์ภาพยนตร์ทุกชิ้นได้แสดงบทบาทหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสาร

การให้ข้อมูลข่าวสารถือเป็นหน้าที่พื้นฐานของสื่อทุกประเภท โดยมีลักษณะเป็นการรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์และสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งของสังคมตนเอง และสังคมโลก เพื่อให้ผู้รับสารคือประชาชนเกิดความรู้และความเข้าใจในสภาพความเป็นไปของสังคม

การให้ข้อมูลข่าวสารในบทวิจารณ์ภาพยนตร์ของ ประวิทย์ แต่งอักษร ถือว่าเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารโดยผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนึ่งซึ่งก็คือนิตยสารสตาร์พิกส์ ลักษณะสำคัญคือเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภาพยนตร์คลาสสิก ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้สร้างสรรค์ ดารานักแสดง องค์ประกอบต่าง ๆ ของภาพยนตร์ แนวภาพยนตร์ (Genre) รางวัลทางภาพยนตร์ ตลอดจนที่มาและเบื้องหลังของกระบวนการสร้างภาพยนตร์คลาสสิกเรื่องนั้น ๆ

การให้ข้อมูลข่าวสารในบทวิจารณ์ภาพยนตร์ของ ประวิทย์ แต่งอักษร สามารถแบ่งแยกออกได้เป็น 3 ระดับด้วยกัน คือ การให้ข้อมูลข่าวสารว่ามีภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ อยู่ในสังคม การให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้กำกับภาพยนตร์ และการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ของภาพยนตร์

1. การให้ข้อมูลข่าวสารว่ามีภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ อยู่ในสังคม

คอลัมน์หนังคลาสสิกในนิตยสารสตาร์พิคส์ เป็นคอลัมน์ที่น่าเสนอเนื้อหาเรื่องราวเกี่ยวกับภาพยนตร์ที่มีลักษณะแตกต่างออกไปจากคอลัมน์ภาพยนตร์อื่น ๆ กล่าวคือในขณะที่คอลัมน์ภาพยนตร์อื่น ๆ ในท้องตลาดได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับภาพยนตร์ทั่วไปในยุคปัจจุบันบ้างหรือในยุคอดีตบ้างโดยไม่ได้จำกัดรูปแบบนำเสนอ แต่คอลัมน์หนังคลาสสิกกลับมุ่งนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับภาพยนตร์คลาสสิกโดยตรง ซึ่งมักจะเกี่ยวข้องกับการย้อนกลับไปทวนระลึกถึงภาพยนตร์ที่มีคุณค่าในอดีต

การนำเสนอคอลัมน์หนังคลาสสิกนับว่าเป็นหนทางหนึ่งในการรายงานให้ผู้อ่านได้ทราบว่าภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ อยู่ในสังคม โดยการให้ข้อมูลข่าวสารในระดับนี้เป็นการให้ข้อมูลข่าวสารในระดับเบื้องต้นที่ได้รับการสนับสนุนจากรูปแบบการนำเสนอบทวิจารณ์ซึ่งจะมีการนำชื่อภาพยนตร์เรื่องที่วิจารณ์มาเป็นหัวข้อของบทวิจารณ์ชิ้นนั้น ๆ และหัวข้อของบทวิจารณ์นี้เอง ที่ถือว่าการให้ข้อมูลในขั้นแรกที่ผู้อ่านจะได้รับทราบว่าภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ อยู่ในสังคม

หัวข้อบทวิจารณ์ในคอลัมน์หนังคลาสสิกจะมีการระบุชื่อเรื่องภาพยนตร์ไว้เป็นตัวอักษรพิมพ์ใหญ่ ตามด้วยปีที่ภาพยนตร์เรื่องนั้นออกฉายไว้ในบรรทัดเดียวกัน ส่วนในบรรทัดถัดลงมาจะมีการเขียนคำโปรยที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงกับเนื้อหาของภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ เช่น บทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง The Phantom of the Opera มีการระบุชื่อเรื่องของภาพยนตร์และปีที่ภาพยนตร์ออกฉายไว้ในบรรทัดแรกด้วยตัวอักษรพิมพ์ใหญ่ว่า "THE PHANTOM OF THE OPERA (1925)" และในบรรทัดถัดลงมามีคำโปรยเป็นภาษาไทยกำกับไว้ว่า "ปีศาจจำแลง" โดยคำว่า "ปีศาจ" มีความหมายถึง "The Phantom" ซึ่งเป็นตัวละครเอกของเรื่อง หรือในบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง Bonnie and Clyde ก็มีการระบุชื่อเรื่องและปีที่ภาพยนตร์ออกฉายไว้ในบรรทัดแรกด้วยตัวอักษรพิมพ์ใหญ่ว่า "BONNIE AND CLYDE (1967)" และในบรรทัดถัดลงมาก็มีคำโปรยภาษาไทยระบุเอาไว้ว่า "หนุ่มหัวสาวเหี้ยม" ซึ่งเป็นการให้นิยามแก่ตัวละครในเรื่องที่เป็นมือปืน เป็นต้น

นอกจากจะมีการระบุชื่อเรื่องภาพยนตร์เป็นหัวข้อของบทวิจารณ์แล้ว กิจกรรมในการวิจารณ์นั่นเอง ก็ถือว่าการรายงานข้อมูลข่าวสารว่ามีภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ อยู่ในสังคมอีกด้วย เช่นเดียวกัน ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากความเป็นจริงที่ว่า การวิจารณ์เป็นกิจกรรมทฤษฎีหรือเป็นการแสดงความคิดเห็นต่อศิลปะที่มีอยู่ก่อนหน้านั้นแล้ว บทวิจารณ์ภาพยนตร์คงจะเกิดขึ้นมาไม่ได้ ถ้าไม่มีภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง ๆ ปรากฏขึ้นในสังคม เพราะฉะนั้นเมื่อมีกิจกรรมการวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่องหนึ่งเรื่องใดเกิดขึ้น ก็เท่ากับได้รายงานว่ามีภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ อยู่ในสังคมด้วยเช่นกัน

คอลัมน์หนังสือคลาสสิกในนิตยสารสตาร์พิคส์ยังมีลักษณะพิเศษในการทำบททบทวนหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสารว่ามีภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ อยู่ในสังคม ตรงที่ภาพยนตร์ที่ถูกให้ข่าวสารเป็นภาพยนตร์เก่าที่ได้ผ่านการฉายมานานระยะหนึ่ง ซึ่งหมายความว่าอาจจะมีผู้อ่านบางคนที่ได้รับทราบข้อมูลเบื้องต้นในจุดนี้แล้ว แต่ก็เป็นไปได้ว่าอาจจะยังมีผู้อ่านอีกหลายคนที่ยังไม่เคยรับทราบมาก่อนว่ามีภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ อยู่ในสังคม การทำบททบทวนหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสารในจุดนี้ จึงเป็นการเผยแพร่ถ่ายทอดเหตุการณ์ เรื่องราว ประวัติศาสตร์ ความทรงจำของภาพยนตร์จากยุคสมัยหนึ่งไปสู่อีกสมัยหนึ่ง ในลักษณะให้การศึกษาและสืบทอดประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ให้คงอยู่ตลอดไป

อาจกล่าวได้ว่าทั้งรูปแบบของการนำเสนอบทวิจารณ์ภาพยนตร์ที่มีลักษณะเป็นสากลที่มีการระบุชื่อเรื่องของภาพยนตร์เอาไว้ที่หัวข้อของบทวิจารณ์ ตลอดจนกิจกรรมของการวิจารณ์นั่นเอง เป็นการสนับสนุนการทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารของ ประวิทย์ แต่งอักษร ต่อผู้อ่านบทวิจารณ์ว่ามีภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ อยู่ในสังคม

2. การให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้กำกับภาพยนตร์

ผู้กำกับภาพยนตร์ถือเป็นผู้ที่ทำหน้าที่หลักในการสร้างเอกภาพให้กับขบวนการสร้างสรรค์ของภาพยนตร์ เป็นผู้ใด ๆ มักจะกล่าวถึงขึ้นมาเป็นอันดับแรกเมื่อพูดถึงแนวความคิดและวิธีนำเสนอที่ปรากฏในภาพยนตร์ การให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้กำกับภาพยนตร์จึงถือว่าการให้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญประเภทหนึ่ง โดยการให้ข้อมูลข่าวสารในระดับนี้ จะเป็นการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับประวัติ ภูมิหลัง ทัศนคติ ตลอดจนชุดของผลงานภาพยนตร์ของผู้กำกับที่กำลังพูดถึง ซึ่งช่วยสนับสนุนการพรรณนา อธิบาย และวิเคราะห์ภาพยนตร์ในบางแง่มุมของนักวิจารณ์

ตัวอย่างของการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้กำกับภาพยนตร์ที่ปรากฏในบทวิจารณ์ของ ประวิทย์ แต่งอักษร คือบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง *The Purple Rose of Cairo* ที่มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับ วู้ดดี้ อัลเลน ผู้กำกับภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว ในลักษณะดังต่อไปนี้

วู้ดดี้ อัลเลน เป็นคนหนึ่งที่เริ่มต้นดูหนังอย่างจริงจังตั้งแต่เขาอายุเพียงแค่ 5-6 ขวบเท่านั้น ด้วยเหตุผลที่ถูกระบุไว้ในหนังสือชีวประวัติของเขาว่า โรงหนังเป็นหนึ่งในสองสามสถานที่ ที่เขาสามารถใช้เพื่อหนีจากความวุ่นวายภายนอก ละทิ้งปัญหาไม่ว่าที่บ้าน, ครอบครัว, หรือโรงเรียน ไว้เบื้องหลัง เพื่อเข้าไปสู่อีกโลกหนึ่งที่ผู้คนแต่งเนื้อแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าอารมณ์อันเลิศหรู ให้ชีวิตอยู่บนชั้นเพนส์เฮ้าส์อันโอโงะ ได้ตอบกันด้วยถ้อยคำหลักแหลมคมคาย และดื่มแชมเปญกันตลอดเวลา หรือบางครั้งบางครั้งก็ได้สนุกกับการผจญภัยที่น่าตื่นเต้นโลดโผนในโลกของหนุ่มหล่อสาวสวย หรือร่วมอยู่ในสมรภูมิรบต่อสู้กับพวกนาซี อัลเลนกล่าวยอมรับในภายหลังว่า ประสบการณ์เพื่อฝันในโรงหนังมีความหมายกับตัวเขาอย่างไม่มีทางลบเลือน และถ้าหากจะมีแก่นความคิดร่วมสักอย่างในหนังเกือบทุกเรื่องของเขา มันคือการพูดถึงความแตกต่างกันระหว่างโลกของความเป็นจริงกับโลกของความฝัน “ผมเกลียดความเป็นจริง แต่ไซโครายตรงที่ว่ามันเป็นสถานที่เดียวที่คุณสามารถหาร้านสเก็ตอร่อย ๆ รับประทาน”¹

หรือในอีกตัวอย่างหนึ่ง เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลงานหลากหลายแนวของ ชิดนีย์ ลูเม็ท ผู้กำกับภาพยนตร์เรื่อง *Serpico* ในบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง *Serpico* ซึ่ง ประวิทย์ ได้เขียนบรรยายไว้ดังนี้

... นับจนถึงปัจจุบัน ชิดนีย์ ลูเม็ท ในวัย 81 ปี ทำหนังรวมแล้วเกินกว่าสี่สิบเรื่องด้วยกัน ในจำนวนนั้นประกอบด้วยผลงานหลากหลายแนวทาง แนวชนิดของเขามักจะเป็นงานดราม่าเข้มข้นที่เกี่ยวข้องกับแวดวงกฎหมายและความยุติธรรม (*12 Angry Men*, *The Verdict*) และหนังที่สะท้อนปัญหาอาชญากรรมและการฉ้อฉลในเมืองใหญ่ (*Serpico*, *Dog Day Afternoon*, *Prince of the City*) จำนวนที่น้อยลงไปกว่านั้น ได้แก่หนังที่ดัดแปลงจากบทละครเวที (*Long Day's Journey into Night*, *The Sea Gull*) กับหนังตลก (*Bye Bye Braveman*, *Just Tell Me What You Want*) แต่ที่หลายคนอาจจะนึกไม่ถึงก็คือ เขาเคยกำกับ

¹ประวิทย์ แต่งอักษร, “*The Purple Rose of Cairo* (1985) : Reality Bites,”

แม้กระทั่งหนังเพลง (The Wiz) ความจริงที่ต้องยอมรับก็คือ คุณภาพของหนังเหล่านั้นไม่ได้ทัดเทียมกัน หลายต่อหลายเรื่องอาจไม่ถึงขั้นเป็นหนังเลว แต่มันก็ไม่มีอะไร (ทั้งในแง่เนื้อหาสาระและกระบวนการนำเสนอ) ให้จดจำจริง ๆ อาทิ The Morning After, Deathtrap, Power, Garbo Talks, Guilty as Sin แต่ในทางกลับกัน ลูเม็ท ก็เป็นเจ้าของผลงานที่ทรงคุณค่าอีกหลาย ๆ เรื่อง บางเรื่องเป็นหนังจำพวกที่รู้จักกันในวงแคบ ๆ และได้รับการยกย่องน้อยความจริง อาทิ The Hill, Pawnbroker, Anderson's Tapes ขณะที่อีกหลาย ๆ เรื่อง เป็นหนังที่นอกจากจะมีตำแหน่งแห่งที่ของตัวเองชัดเจนบนหน้าประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ และจนถึงทุกวันนี้ ผู้คนยังคงกล่าวขวัญไม่เสื่อมคลาย แน่่อนที่สุดว่า หนังเรื่องหนึ่งที่สมควรถูกรวมอยู่ในกลุ่มนี้ก็คือ *Serpico*²

ข้อที่น่าสังเกตก็คือ บทบาทในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้กำกับภาพยนตร์ของประวิทย์ แต่งอักษร มักจะมีความเชื่อมโยงกับการนำเสนอเนื้อหาของบทวิจารณ์ด้วยเช่นกัน โดยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้กำกับภาพยนตร์จะเป็นตัวเชื่อมโยงให้เกิดความต่อเนื่องในการนำเสนอเนื้อหาที่ ประวิทย์ ต้องการส่งไปถึงผู้อ่าน เช่น จากตัวอย่างบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง *The Purple Rose of Cairo* ที่ได้ยกมาแสดงไว้ นั้น จะเห็นว่า ประวิทย์ ได้กล่าวถึงอดีตชีวิตประวัติของ วู้ดดี อัลเลน ซึ่งเป็นผู้กำกับภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว โดยให้ความสำคัญกับการนำเสนอข้อมูลของ วู้ดดี อัลเลน ที่ขึ้นชอการชมภาพยนตร์มาตั้งแต่เยาว์วัยว่า "โรงหนังเป็นหนึ่งในสองสามสถานที่ที่เขาสามารถใช้เพื่อหนีจากความวุ่นวายภายนอก ละทิ้งปัญหาไม่ว่าที่บ้าน, ครอบครัว, หรือโรงเรียน ไว้เบื้องหลัง เพื่อเข้าไปสู่อีกโลกหนึ่ง" ซึ่งข้อมูลของ วู้ดดี อัลเลน ในจุดที่ ประวิทย์ ยกมานี้ มีเนื้อหาสอดคล้องกับเนื้อหาของภาพยนตร์เรื่อง *The Purple Rose of Cairo* ที่เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความสุขของโลกแห่งจินตนาการที่เกิดจากการชมภาพยนตร์

ส่วนการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับผลงานอันหลากหลายแนวของ ชิดนีย์ ลูเม็ท ในบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง *Serpico* มีลักษณะของการการปูพื้นให้ผู้อ่านได้รับทราบถึงความสามารถอันหลากหลายแนวทางของตัวผู้กำกับ ก่อนที่ ประวิทย์ จะค่อย ๆ ตัดกลุ่มของภาพยนตร์ที่ "ไม่มีอะไรให้จดจำ" และ "รู้จักกันในวงแคบ ๆ" ออกไป แล้วหันมาให้น้ำหนักกับภาพยนตร์เรื่อง *Serpico* ว่า "เป็นหนังที่นอกจากจะมีตำแหน่งแห่งที่ของตัวเองชัดเจนบนหน้าประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ และจนถึงทุกวันนี้ ผู้คนยังคงกล่าวขวัญไม่เสื่อมคลาย" ซึ่ง *Serpico* เป็นภาพยนตร์

²ประวิทย์ แต่งอักษร, "Serpico (1973) : เซอร์ปีโก้ อันตราย," *สตาร์พิคส์* 650 (ปักษ์แรกมีนาคม 2548):93-95.

เรื่องที่ประวิทย์ต้องการพูดถึงในบทวิจารณ์ภาพยนตร์ชิ้นนี้ นั้นแสดงว่าข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้กำกับ ชิดนีย์ ลูเม็ท ที่ ประวิทย์ ได้ยกมาในตอนต้นนั้น เป็นข้อมูลตั้งต้นที่ถูกใช้เชื่อมโยงไปสู่ภาพยนตร์เรื่อง *Serpico* ที่ ประวิทย์ ต้องการนำเสนอ

ทั้งนี้ จากการตรวจสอบบทวิจารณ์ภาพยนตร์ของ ประวิทย์ แต่งอักษร จำนวน 23 ชิ้น พบว่า ประวิทย์ ได้แสดงบทบาทหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้กำกับภาพยนตร์ในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 12 ชิ้น ซึ่งได้แก่บทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง *Blue, The Purple Rose of Cairo, Serpico, Three Days of the Condor, Mr. and Mrs. Smith, โรงแรมรก, Salesman, Ed Wood, Scenes from a Marriage, Doctor Zhivago, The Lady Vanishes* และ *Trainspotting*

3. การให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ของภาพยนตร์

ภาพยนตร์เป็นผลงานสร้างสรรค์ที่เกิดจากการนำองค์ประกอบหลาย ๆ ส่วนมาเกี่ยวข้องสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ไม่ว่าจะเป็นองค์ประกอบทางด้านเนื้อหา ศิลปะการถ่ายทำ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เช่น ผู้เขียนบท นักแสดง ช่างกล้อง ช่างแต่งหน้า ผู้ออกแบบเสื้อผ้า ผู้ลำดับภาพ นักแต่งเพลง ช่างเสียง ช่างเทคนิค ฯลฯ การให้ข้อมูลข่าวสารในระดับนี้ จึงเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของภาพยนตร์เหล่านั้น ตลอดจนเบื้องหลังของกระบวนการสร้างสรรค์ เช่น ที่มาที่ไปของภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ หรือเบื้องหลังการถ่ายทำภาพยนตร์ เป็นต้น

ตัวอย่างของการให้ข้อมูลข่าวสารในระดับนี้ จะขอยกตัวอย่างบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง *King Kong* ที่ ประวิทย์ ได้กล่าวถึงที่มาที่ไปของเนื้อหาของภาพยนตร์เรื่องนี้ ว่ากำเนิดมาจากการนำเทพนิยายเรื่อง *Beauty and the Beast* มาดัดแปลง ดังนี้

... เนื้อหาของหนังเรื่อง *King Kong* ทั้งฉบับที่สร้าง ปี 1933 ของ มีเรียน ซี คูเปอร์ และ เวอร์เนสต์ บี สโคตต์เช็ค กับฉบับที่สร้างปี 1976 (แต่ถูกส่งมาฉายบ้านเราปีถัดมา และใช้ชื่อไทยว่า 'คิงคอง 77') ของ จอห์น กิลเลอร์แมน ล้วนแล้วเป็นการนำเอาเทพนิยายในศตวรรษที่ 18 เรื่อง *Beauty and the Beast* ที่เล่าโดยฌอง-มารี เลอแฟรงซ์ เดอ โบมงต์ มาดัดแปลงให้ทันสมัยขึ้นนั่นเอง³

³ประวิทย์ แต่งอักษร, "King Kong : มนต์รักกอสูร," *สตาร์พิคส์* 668 (ปักษ์แรกกันยายน 2548):115-117.

หรืออีกตัวอย่างหนึ่ง เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับ วอร์เรน เบ็ตตี้ ซึ่งเป็นนักแสดงนำในภาพยนตร์เรื่อง Bonnie and Clyde โดย ประวิทย์ ได้เล่าถึงที่มาที่ไปที่ วอร์เรน เบ็ตตี้ ได้มาแสดงในภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว ในลักษณะดังต่อไปนี้

วอร์เรน เบ็ตตี้ เป็นเสมือนผลผลิตของระบบสตูดิโอแบบเก่าโดยสมบูรณ์ กล่าวอีกนัยหนึ่ง เขาเติบโตมากับการปลูกปั้นของบริษัทวอร์เนอร์ บราเธอร์ส แต่ภายหลังจากสร้างแรงกระเพื่อมทางด้านชื่อเสียงได้พอสมควรจากผลงานชิ้นแรก เรื่อง Splendor in the Grass (1961) ของ อีเลีย คาซาน ที่ละน้อย ชาวคราวเรื่องการควงผู้หญิงไม่ซ้ำหน้า ก็เปลี่ยนภาพลักษณ์ของเขาจากนักแสดงดาวรุ่งที่น่าจับตามอง กลายเป็นเพลย์บอยหนุ่มเจ้าสำราญ แยกไปกว่านั้นก็คือ หน้าที่เขาร่วมแสดง 2-3 เรื่องหลังจากนั้น ไม่ได้ไปเพิ่มคะแนนบวกให้กับตัวเอง . . . สถานภาพการเป็นดาราของเบ็ตตี้กำลังสั่นคลอน เขาต้องการความสำเร็จของหนังสักเรื่องมาดึงคะแนนนิยมในตัวเขากลับคืน . . . ทรูฟโฟต์เป็นคนเล่าโครงการหนังเรื่อง Bonnie and Clyde ให้เบ็ตตี้พิจารณา และหลังจากที่เขาได้อ่านบทหนังฉบับร่างแรกของนิวมานกับเบนตัน ชายหนุ่มก็กระโจนเข้าใส่หนังเรื่องนี้ทันที และไม่ใช่แค่ในฐานะของผู้แสดงเท่านั้น แต่เบ็ตตี้ยังควมรวมตำแหน่งผู้อำนวยการสร้างด้วย อันหมายถึงการเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการหาเงินทุนมาสร้าง ตลอดจนคัดเลือกคนทำงานในระดับคีย์แมน⁴

จะเห็นว่าบทบาทในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของภาพยนตร์ มีลักษณะคล้ายคลึงกับบทบาทในการให้ข้อมูลข่าวสารของผู้กำกับภาพยนตร์ นั่นคือ ข้อมูลเหล่านั้นได้ถูกใช้เป็นตัวเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาหลักที่ประวิทย์ต้องการนำเสนอ เช่น การให้ข้อมูลเรื่องเทพนิยาย Beauty and the Beast ในบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง King Kong ถูกใช้เป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างภาพยนตร์เรื่อง King Kong ฉบับปี ค.ศ. 1933 และ ฉบับปี ค.ศ. 1976 ส่วนการให้ข้อมูลเกี่ยวกับดารานักแสดง วอร์เรน เบ็ตตี้ ในบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง Bonnie and Clyde นั้น วอร์เรน เบ็ตตี้ ได้ถูกใช้ให้เป็นตัวดำเนินเรื่องเพื่อเชื่อมโยงไปสู่การพูดถึงภาพยนตร์เรื่อง Bonnie and Clyde

การให้ข้อมูลในระดับนี้ นอกจากจะเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของภาพยนตร์ ตลอดจนถึงเบื้องหลังของกระบวนการสร้างสรรค์ เช่น ที่มาที่ไปของภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ

⁴ประวิทย์ แต่งอักษร, "Bonnie and Clyde (1967) : หนุ่มหัวสาวเหี้ยม," สตาร์พิคส์ 662 (ปีกร์แรกกันยายน 2548):95-97.

แล้ว ยังพบว่ามี การให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวภาพยนตร์ (Genre) และรางวัลภาพยนตร์ด้วยเช่นกัน โดยข้อมูลประเภทแรก จะเป็นการปูพื้นให้ผู้อ่านได้รับทราบถึงแนวทางของภาพยนตร์เรื่องที่กำลังพูดถึง เพื่อมุ่งให้ผู้อ่านพุ่งความสนใจไปยังองค์ประกอบบางประการของภาพยนตร์ ตัวอย่างเช่น ในบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง King Kong มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับภาพยนตร์แนวโคกนาฏกรรม เพื่อมุ่งให้ผู้อ่านพุ่งความสนใจไปที่เนื้อหาของภาพยนตร์เรื่อง King Kong ที่ตัวเอกของเรื่องพบกับ จุดจบแบบโคกนาฏกรรมเช่นกัน

คุณสมบัติสองตามประการของเรื่องในแบบโคกนาฏกรรม หรือ tragedy ได้แก่ ตัวเอกของเรื่องที่ไม่เพียงแต่จะต้องเผชิญกับความขัดแย้งอันใหญ่โตมหินพาร ใครคนนั้นยังจะต้องเป็นคนจำพวกที่ไม่ยอมจำนนต่อแรงต่อต้านเหล่านั้นโดยดุษฎี อันนำไปสู่การต่อสู้ขับเคี่ยวเพื่อพาให้ตัวเองก้าวพ้นและได้รับชัยชนะ แต่สุดท้าย เรื่องทั้งหมดก็จบลงในลักษณะที่สวนทางกับความมุ่งหวังดังกล่าวโดยตรง พร้อมกับแง่คิดที่อาจสรุปได้ว่า แม้การดิ้นรนของตัวเอกจะจบลงด้วยความพ่ายแพ้ หรือกระทั่งความตาย และสะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัด รวมถึงข้อบกพร่องของตัวละคร แต่การต่อสู้กับอุปสรรคอย่างไม่ย่อท้อ ก็เป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่ ควรค่าแก่การยกย่องสรรเสริญและจดจำ ถ้าจะตีความตามเงื่อนไขข้างต้น คงก็ถือได้ว่าเป็น ตัวเอกของเรื่องในแบบโคกนาฏกรรมขนานแท้และดั้งเดิม เพราะถึงแม้ว่าคู่ปรับของมันเป็นเพียงมนุษย์ตัวเล็ก ๆ แต่พิษสงและความเจ้าเล่ห์แสนกลก็อยู่เกินกว่าที่กำลังสติปัญญาของมันจะเท่าทัน นั่นส่งผลให้โอกาสที่มันจะก้าวพ้นอุปสรรคที่ขัดขวาง เหลือเท่า ๆ กับแสงสว่างของเปลวเทียนในสายลม แต่ถึงอย่างนั้นความหยิ่งทะนงในตัวเอง บวกกับความรักอันเปี่ยมไปด้วยอุดมคติต่อผู้หญิงของมัน ก็ทำให้คงเดินทางไปหาจุดจบของตัวเองอย่างกล้าหาญ ทำทนายรวมทั้งไม่มีสักช่วงเดียวที่มันแสดงให้เห็นถึงความหวาดหวั่นพรั่นพรึง แน่นนอนที่สุดว่า การดิ้นรนของมันย่อมจะต้องทำให้ใครที่ได้พบเห็นและรับรู้ พวกมันยกย่องชื่นชม⁵

ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับรางวัลภาพยนตร์นั้น มีลักษณะเป็นข้อมูลที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการเล่าเรื่องและการประเมินคุณค่าภาพยนตร์หรือองค์ประกอบบางประการของภาพยนตร์ เพื่อสร้างความน่าสนใจให้กับเรื่องที่กำลังเล่าและเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับ

⁵ประวิทย์ แต่งอักษร, "King Kong : มนต์รักกอสูร," สตาร์พิคส์ 668 (ปักษ์แรกธันวาคม 2548):115-117.

การประเมินคุณค่าของภาพยนตร์หรือองค์ประกอบบางประการของภาพยนตร์ ยกตัวอย่างเช่น ในบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง All About Eve เป็นบทวิจารณ์ที่ ประวิทย์ ได้ใช้ดารานักแสดงนำคนหนึ่งในเรื่องคือ เบ็ตตี เดวิส มาเป็นตัวดำเนินบทวิจารณ์ โดย ประวิทย์ ได้เล่าถึงสถานการณ์ทางการแสดงอันเลวร้ายของ เบ็ตตี เดวิส ก่อนที่จะมารับบท มาร์โก แชนนิง ในภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว โดยข้อมูลหนึ่งที่ ประวิทย์ ได้นำมาใช้สนับสนุนการดำเนินเรื่องของบทวิจารณ์นี้ ก็คือข้อมูลที่ เบ็ตตี เดวิส ได้รับรางวัลนักแสดงหญิงยอดเยี่ยมแห่งปี ค.ศ. 1949 จากสมาคมนักวิจารณ์ซานฟรานซิสโก ในลักษณะดังต่อไปนี้

เครื่องยืนยันถึงสถานการณ์ที่ย่ำแย่ที่สุดของเบ็ตตี เดวิส ในฐานะนักแสดงอีกอย่างหนึ่งก็คือ การที่เธอได้รับการเลือกจากสมาคมนักวิจารณ์แห่งเมืองซานฟรานซิสโก ให้เป็นนักแสดงหญิงยอดเยี่ยมแห่งปี 1949 จากหนังเรื่อง Beyond the Forest มันเรียกได้ว่าเป็นทางตันจริง ๆ และโอกาสที่จะได้หวนกลับคืนสู่ความรุ่งโรจน์เหมือนก่อนหน้านั้น ดูมืดมนอนธกาล แคมเปญอานามของเธอก็ขึ้นเลขสี่แล้ว มันหมายความว่า โอกาสที่จะได้แสดงบทหญิงสาวที่สะสวยและเจิดจ้ายก็เลือนราง⁶

การให้ข้อมูลเรื่องรางวัลการแสดงที่ย่ำแย่ของ เบ็ตตี เดวิส เป็นกลวิธีการนำเสนอบทวิจารณ์ภาพยนตร์ของ ประวิทย์ โดย ประวิทย์ ได้ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการแสดงที่ย่ำแย่ของ เบ็ตตี เดวิส นี้ มาเป็นตัวชักจูงความสนใจของผู้อ่านในเบื้องต้น ก่อนที่ ประวิทย์ จะนำผู้อ่านไปสู่สถานการณ์ทางการแสดงที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อ เบ็ตตี เดวิส ได้มารับบท มาร์โก แชนนิง ในภาพยนตร์เรื่อง All About Eve ซึ่งส่งผลให้เธอกลายเป็นที่จดจำในโลกภาพยนตร์อีกครั้ง และเพื่อสนับสนุนประเด็นที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอนี้ ประวิทย์ ได้ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับรางวัลทางการแสดงของ เบ็ตตี เดวิส มานำเสนออีกครั้ง

... เดวิสก็ตระเวนกวาดรางวัลจากหลายต่อหลายสถาบัน สองสถาบันที่เธอได้รับด้วยความภาคภูมิใจ ก็คือผู้แสดงนำฝ่ายหญิงยอดเยี่ยมจากสมาคมนักวิจารณ์นิวยอร์ก ซึ่งเธอถือเป็นเกียรติยศอันสูงส่งสำหรับนักแสดงจากฮอลลีวูดอีกสถาบัน ก็คือสมาคมนักวิจารณ์จากซานฟรานซิสโก แต่ด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน ดังที่บอกไว้แล้ว เพิ่งจะเมื่อปีกลายนี้เอง ที่สถาบันนี้โหวตให้เดวิสได้รับ

⁶ประวิทย์ แต่งอักษร, "All About Eve (1950) : ชินเดอเรลล่าจำแลง," สตาร์พิคส์ 649 (ปักษ์หลังกุมภาพันธ์ 2548):85-87.

ตำแหน่งผู้แสดงนำฝ่ายหญิงยอดเยี่ยมแห่งปี เพราะฉะนั้น การหวนกลับไปรับรางวัลนักแสดงหญิงยอดเยี่ยมในปีถัดมา จึงมองเป็นอื่นไม่ได้ นอกจากชัยชนะครั้งสำคัญในอาชีพการแสดงของเธอ⁷

จะเห็นว่า ข้อมูลเรื่องราววิถ์ทางการแสดงของ เบ็ตตี้ เดวิส ได้ถูกใช้เป็นที่สนับสนุนการเล่าเรื่องของนักวิจารณ์ และในขณะเดียวกันก็ช่วยส่งเสริมการประเมินคุณค่าทางการแสดงของ เบ็ตตี้ เดวิส ไปด้วยในตัว อาจจะสามารถได้ว่าข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาพยนตร์ของนักวิจารณ์ มีส่วนสนับสนุนการอธิบาย พรรณนา วิเคราะห์ และการเล่าเรื่องของนักวิจารณ์ให้เป็นไปในแนวทางที่นักวิจารณ์ได้วางเอาไว้

ทั้งนี้และทั้งนั้น จากการศึกษายังพบว่าในบทวิจารณ์ภาพยนตร์ทุกชิ้นของ ประวิทย์ แต่งอักษร ในนิตยสารสตาร์พิกส์ ปี พ.ศ. 2548 มีการลงรายละเอียดของภาพยนตร์แต่ละเรื่องไว้ท้ายบทวิจารณ์เสมอ โดยมีการระบุชื่อของภาพยนตร์ ปีที่ภาพยนตร์ออกฉาย ชื่อผู้กำกับ ชื่อผู้อำนวยการสร้าง ชื่อผู้เขียนบทภาพยนตร์ ชื่อผู้แสดง สีของภาพยนตร์ และความยาวของภาพยนตร์เอาไว้ทุกครั้ง และในบางครั้งก็มีการลงชื่อผู้กำกับภาพ ชื่อผู้ลำดับภาพ ชื่อผู้ออกแบบงานสร้าง ชื่อผู้ทำดนตรีประกอบ ชื่อผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย ฯลฯ เพิ่มเอาไว้ด้วย ตัวอย่างเช่น บทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง Three days of the Condor มีการลงรายละเอียดของภาพยนตร์เอาไว้ที่ท้ายบทวิจารณ์ ดังนี้

THREE DAYS OF THE CONDOR (1975) กำกับภาพยนตร์-ชิดนีย์ พอลแล็ค /
 ผู้อำนวยการสร้าง-สแตนลีย์ ชโนเดอร์ / บทภาพยนตร์-ลอเรนโซ เซมเพิล, เดวิด เรย์
 ฟิล ดัดแปลงจากนิยายเรื่อง 'Six Days of the Condor' ของ เจมส์ เกรดี้ / กำกับ
 ภาพ-โอเวน รอยซ์แมน / ดนตรีประกอบ-เดฟ กรูชิน / ลำดับภาพ-เฟรเดริก สไตน์
 แคมพ์ / ออกแบบงานสร้าง-สตีเฟน ไกรม์ส / ผู้แสดง-โรเบิร์ต เรดฟอร์ด, เพย์ตัน
 นาเวย์, คลิฟฟ์ โรเบิร์ตสัน, แม็กซ์ ฟอน ซีโดว์, จอห์น เฮาส์แมน, แอดดิสัน พาว
 เวลล์, วอลเตอร์ แม็คจินน์ / สี / ความยาว 117 นาที⁸

จะเห็นว่า บทวิจารณ์ภาพยนตร์ของ ประวิทย์ แต่งอักษร มีรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับการให้ข้อมูลรายละเอียดของภาพยนตร์เรื่องที่กำลังพูดถึง คือนอกจากจะมีการบอกชื่อเรื่อง

⁷ประวิทย์ แต่งอักษร, "All About Eve (1950) : ชินเดอเรลล่าจำแลง," สตาร์พิกส์ 649 (ปีกลังหลังกุมภาพันธ์ 2548):85-87.

⁸ประวิทย์ แต่งอักษร, "Three Days of the Condor (1975) : สามวันอันตราย," สตาร์พิกส์ 655 (ปีกลังหลังพฤษภาคม 2548):93-95.

ของภาพยนตร์กำกับไว้ที่หัวเรื่องของบทวิจารณ์แล้ว ยังมีการลงรายละเอียดของภาพยนตร์เอาไว้ที่ท้ายบทวิจารณ์ด้วย ลักษณะการลงรายละเอียดเช่นนี้ อาจจะมีผลสืบเนื่องมาจากลักษณะการเขียนคอลัมน์หนังสือคลาสสิกที่เป็นการเขียนถึงภาพยนตร์ในอดีตที่ผู้อ่านอาจจะไม่มีความรู้มาก่อน ผู้เขียนจึงมีการสอดแทรกข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเป็นการให้ผู้อ่านได้รับทราบ นับว่าบทวิจารณ์ภาพยนตร์ของ ประวิทย์ ให้ความสำคัญกับการให้ข้อมูลข่าวสารของภาพยนตร์เป็นอย่างมาก และส่งผลให้บทวิจารณ์ภาพยนตร์ของ ประวิทย์ ได้ทำหน้าที่เผยแพร่ภาพยนตร์คลาสสิกให้เป็นที่รู้จักแก่นักดูหนังรุ่นใหม่ ๆ ได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

4. ความเป็นเอกลักษณ์ของการแสดงบทบาทหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสาร

จากที่ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสารของ ประวิทย์ แต่งอักษร โดยได้อธิบายตามรายละเอียดในแต่ละหัวข้อนั้น อาจจะเป็นการวิเคราะห์ที่ไม่สมบูรณ์นักถ้าไม่มีการเปรียบเทียบกับบริบทการวิจารณ์ภาพยนตร์ของนักวิจารณ์ภาพยนตร์ท่านอื่น ๆ ในท้องตลาด เพราะนักวิจารณ์ภาพยนตร์ทุกคนก็ล้วนทำบทบาทหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภาพยนตร์ จนอาจจะกล่าวได้ว่า บทบาทหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสารนี้ เป็นบทบาทหน้าที่ที่ผูกติดมากับกิจกรรมการวิจารณ์ กล่าวคือ ธรรมชาติของการวิจารณ์ เมื่อจะวิจารณ์สิ่งใดก็ย่อมจะมีการเอ่ยถึงสิ่งที่จะถูกวิจารณ์เป็นธรรมดา การวิจารณ์จึงเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องมีการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งที่จะถูกวิจารณ์ไปโดยปริยาย และนั่นทำให้นักวิจารณ์ทุกคนมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการให้ข้อมูลข่าวสาร

อย่างไรก็ดี เมื่อได้พิจารณาถึงบริบทการวิจารณ์ของนักวิจารณ์ภาพยนตร์ท่านอื่น ๆ เข้ามาประกอบด้วยแล้ว การทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารของ ประวิทย์ จะมีลักษณะโดดเด่นกว่าบทวิจารณ์ภาพยนตร์ของนักวิจารณ์โดยทั่วไปในท้องตลาด ตรงที่จะมีการสอดแทรกข้อมูลเกี่ยวกับภาพยนตร์แต่ละเรื่องอย่างละเอียดลออ และมีการอ้างอิงข้อมูลของภาพยนตร์ที่สามารถนำมาเทียบเคียงกันได้ทั้งในแง่ของเทคนิคและรูปแบบ ซึ่งในขณะเดียวกันก็เป็นการให้การศึกษาแก่ประชาชนไปพร้อม ๆ กัน การสอดแทรกข้อมูลข่าวสารของภาพยนตร์ของ ประวิทย์ ยังแสดงถึงการค้นคว้าและอ้างอิงข้อมูลของภาพยนตร์อย่างหนักหน่วง เพราะมีการให้รายละเอียดของภาพยนตร์อย่างครอบคลุมรอบด้าน เช่น ในบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง Doctor Zhivago นั้น ประวิทย์ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับที่มาของภาพยนตร์เรื่องนี้โดยละเอียด โดยเล่าถึงผลงานวรรณกรรมชื่อเรื่องเดียวกันของ บอริส พาสเตอร์นัค, ในบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง The War of the Worlds ประวิทย์ได้กล่าวถึงที่มาของภาพยนตร์เรื่องนี้โดยละเอียดเช่นเดียวกัน โดยมีการเล่าถึง

รายละเอียดของการดัดแปลงนวนิยายวิทยาศาสตร์อันเป็นที่มาของภาพยนตร์ หรืออย่างในบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง *Salesman* ประวิทย์ก็ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวภาพยนตร์ที่เรียกว่า *Direct Cinema* ซึ่งเป็นลักษณะของแนวภาพยนตร์ของเรื่องที่กำลังกล่าวถึงโดยละเอียด เป็นต้น

ข้อที่น่าสังเกตก็คือ บทบาทในการให้ข้อมูลข่าวสารของ ประวิทย์ ได้ส่งผลกระทบต่อหน้าที่ในด้านอื่น ๆ ของ ประวิทย์ ด้วยเช่นกัน กล่าวคือ บทบาทในการแสดงความคิดเห็นต่อภาพยนตร์ของ ประวิทย์ มักจะยืนอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ ยกตัวอย่างเช่น ในบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง *Before Sunrise* ประวิทย์ ได้แสดงความคิดเห็นเชิงประเมินคุณค่าต่อภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว โดยยืนอยู่บนข้อมูลเกี่ยวกับภาพยนตร์ภาคต่อคือ *Before Sunset* ที่ประสบความสำเร็จทางด้านคำวิจารณ์ ในลักษณะดังต่อไปนี้

... แต่ถึงอย่างนั้น *Before Sunrise* ก็ไม่ได้เป็นหนังที่ภายหลังจากอายุการฉายสิ้นสุดลง ผู้คนพากันหลงลืม เครื่องยืนยันอย่างหนึ่งที่น่าจะพอชี้ชัดก็คือ หลังจากเวลาผ่านไป 9 ปี หนังเรื่อง *Before Sunset* (2004) ซึ่งเป็นภาคต่อของ *Before Sunrise* ก็ถูกสร้างตามหลังออกมา แม้ว่าตัวเลขรายได้อาจจะไม่ได้เคลื่อนไหวอย่างน่าตื่นตา แต่เสียงตอบรับในด้านของการวิพากษ์วิจารณ์ ล้วนหันเหไปในทางชื่นชม และตัวหนังถึงกับได้รับการเสนอชื่อเข้าชิงรางวัลออสการ์ในสาขาทภาพยนตร์ยอดเยี่ยมปีล่าสุด ซึ่งถือเป็นการประกาศคุณภาพของหนังโดยปริยาย เราคงปฏิเสธไม่ได้ว่า คุณค่าของ *Before Sunset* ผูกโยงอยู่กับ *Before Sunrise* อย่างชนิดที่ไม่อาจแบ่งแยก เนื่องจากเนื้อหาของภาคหลังพัฒนามาบนพื้นฐานของความสัมพันธ์ที่เริ่มต้นในภาคแรก และอ้างอิงถึงมันตลอดเวลา⁹

จะเห็นว่าข้อมูลเกี่ยวกับภาพยนตร์เรื่อง *Before Sunset* ที่ ประวิทย์ ได้ยกมานั้น ถูกใช้เป็นสิ่งสนับสนุนการแสดงความคิดเห็นของ ประวิทย์ ต่อภาพยนตร์เรื่อง *Before Sunrise* ที่ว่า “*Before Sunrise* ก็ไม่ได้เป็นหนังที่ภายหลังจากอายุการฉายสิ้นสุดลง ผู้คนพากันหลงลืม” โดย ประวิทย์ พยายามชี้ให้เห็นว่าภาคต่อของภาพยนตร์เรื่องนี้ ซึ่งก็คือ *Before Sunset* ประสบความสำเร็จทางด้านคำวิจารณ์อย่างงดงาม ซึ่งคุณค่าของ *Before Sunset* ยัง “ผูกโยงอยู่กับ *Before Sunrise* อย่างชนิดที่ไม่อาจแบ่งแยก” อีกด้วย

⁹ประวิทย์ แต่งอักษร, “*Before Sunrise* (1995) : A Night to Remember,” *สตาร์พิกส์* 654 (ปีแรกพฤษภาคม 2548):97-99.

หรือในอีกตัวอย่างหนึ่ง เป็นการแสดงความคิดเห็นเชิงประเมินคุณค่าภาพยนตร์เรื่อง All About Eve ซึ่ง ประวิทย์ ได้เขียนไว้ว่า

... บทเจรจาในเรื่อง บ่งบอกถึงความหลักแหลมคมคายทางด้านภาษา อารมณ์ขัน ตลอดจนปฏิภาณไหวพริบในการเยาะเย้ยถากถางอย่างน่าตื่นตะลึง บางสำนักถึงกับยกให้เป็นหนังที่แทรกบทพูดที่ดีที่สุดบทหนึ่งในโลกภาพยนตร์ทีเดียว ซึ่งก็น่าจะเป็นความจริง ประการสำคัญ ถ้อยคำเสียดสีเหล่านั้นไม่ได้จำกัดอยู่กับตัวละครคนใดคนหนึ่งเพียงลำพัง แต่แทบทุกคนล้วนได้รับอันสงส์จากส่วนนี้¹⁰

จะเห็นว่าการแสดงความคิดเห็นเชิงประเมินคุณค่าภาพยนตร์เรื่อง All About Eve ได้ถูกแทรกด้วยข้อมูลของภาพยนตร์ที่ว่า “บางสำนักถึงกับยกให้เป็นหนังที่แทรกบทพูดที่ดีที่สุดบทหนึ่งในโลกภาพยนตร์ทีเดียว” ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับ All About Eve ที่ ประวิทย์ ได้ยกมาในจุดนี้ ถูกใช้เพื่อสนับสนุนการแสดงความคิดเห็นของ ประวิทย์ ที่มีต่อภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว จนอาจจะกล่าวได้ว่า บทบาทหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสารของ ประวิทย์ ได้ส่งผลต่อการแสดงบทบาทหน้าที่ในด้านอื่น ๆ ของ ประวิทย์ ด้วยเช่นกัน

จากที่ได้กล่าวมาในหัวข้อนี้ อาจจะสรุปว่า บทบาทหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะสอดแทรกข้อมูลของภาพยนตร์แต่ละเรื่องอย่างละเอียดลออรอบด้าน มีการอ้างอิงข้อมูลของภาพยนตร์ที่สามารถนำมาเทียบเคียงกันได้ทั้งในแง่ของเทคนิคและรูปแบบ และการแสดงออกซึ่งการค้นคว้าข้อมูลของภาพยนตร์อย่างหนักหน่วง ถือเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งในงานวิจารณ์ภาพยนตร์ของ ประวิทย์ แต่งอักษร และทำให้ ประวิทย์ แต่งอักษร แตกต่างจากนักวิจารณ์โดยทั่วไป ทั้งนี้และทั้งนั้น การแสดงบทบาทหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสารเช่นนี้เป็นผลมาจากความตั้งใจของ ประวิทย์ ด้วยเช่นกัน ดังที่ ประวิทย์ ได้กล่าวว่า

อยากให้คนรู้จักหนังเก่า บางครั้งการเขียนถึงหนังเก่าอาจจะไม่ได้เขียนถึงตัวหนังอย่างเดียว แต่ต้องเขียนถึงบริบทของมันด้วย เช่น ให้ข้อมูลว่าหนังเรื่องนี้สร้างปีอะไร ใครสร้าง ใครกำกับ หรือมีที่มาที่ไปอย่างไร ซึ่งจะเป็นการช่วยคนอ่านได้เข้าใจหนังเก่าและได้รับรายละเอียดของหนังเก่ามากยิ่งขึ้น¹¹

¹⁰ ประวิทย์ แต่งอักษร, “All About Eve (1950) : ซินเดอเรลล่าจำแลง,” สตาร์พิคส์ 649 (ปีเศษหลังกุมภาพันธ์ 2548):85-87.

¹¹ สัมภาษณ์ ประวิทย์ แต่งอักษร, 18 เมษายน 2549.

บทบาทหน้าที่ในการวิเคราะห์ตีความ

บทบาทหน้าที่ในการวิเคราะห์ตีความภาพยนตร์ของ ประวิทย์ แต่งอักษร ถือเป็นอีกบทบาทหน้าที่หนึ่งที่มีความสำคัญ โดยจากการศึกษาบทวิจารณ์ของ ประวิทย์ จำนวน 23 ชิ้น พบว่า ประวิทย์ ได้แสดงบทบาทหน้าที่ในการวิเคราะห์ตีความในบทวิจารณ์ภาพยนตร์ทุกชิ้น หรือคิดเป็นร้อยละ 100 เท่ากับบทบาทหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่ร้อยละ 100 เช่นเดียวกัน

การวิเคราะห์ตีความสารที่พบในบทวิจารณ์ของ ประวิทย์ แต่งอักษร จะเกี่ยวข้องกับการสร้างสารขึ้นมาชุดหนึ่ง สารที่ว่านี้ไม่จำเป็นจะต้องตรงกับเจตนารมณ์ของผู้สร้างเสมอไป แต่จะต้องมีการเชื่อมโยงอ้างอิงความหมายจากองค์ประกอบต่าง ๆ ของภาพยนตร์ที่มีความสลับซับซ้อน และใช้เหตุผลมาอธิบายความคิดเหล่านั้นก่อนที่จะถ่ายทอดออกมาสู่ผู้รับสาร การวิเคราะห์ตีความอาจจะเป็นการชี้ให้ผู้ชมเห็นในสิ่งที่ผู้ชมไม่คาดฝัน ดังที่ ประวิทย์ ได้กล่าวว่า “ผมเห็นด้วยกับคำพูดของ พอลีน เคล ที่บอกว่าบทบาทของนักวิจารณ์ คือ การชี้ให้คนได้เห็นในสิ่งที่เขาไม่อาจมองเห็นได้ด้วยตัวเอง ผมเห็นด้วยอย่างยิ่ง และพยายามจะทำให้เป็นอย่างนั้น”¹²

จากการสัมภาษณ์ ประวิทย์ ยังพบอีกว่า การวิเคราะห์ตีความเป็นขั้นตอนที่ ประวิทย์ ต้องอาศัยประสบการณ์ของตนเองเชื่อมโยงกับตัวงาน ซึ่งอาจจะรวมเข้ากับจินตนาการของ ประวิทย์ เองด้วย จึงอาจจะกล่าวได้ว่า การวิเคราะห์ตีความเป็นกิจกรรมที่มีการเชื่อมโยงความหมายระหว่างภาพยนตร์และตัวนักวิจารณ์เข้าไว้ด้วยกัน

การวิเคราะห์ตีความที่ปรากฏในบทวิจารณ์ภาพยนตร์ของ ประวิทย์ แต่งอักษร ปรากฏในสองลักษณะ คือ การวิเคราะห์ตีความที่มุ่งค้นหาความหมายหรือเนื้อหาสำคัญของเรื่อง และ การวิเคราะห์ตีความในลักษณะแยกพิจารณาองค์ประกอบภาพยนตร์แต่ละส่วน

1. การวิเคราะห์ตีความที่มุ่งค้นหาความหมายหรือเนื้อหาสำคัญของเรื่อง

การวิเคราะห์ตีความในลักษณะแรกนี้ เป็นการค้นหาว่าผู้สร้าง ซึ่งส่วนใหญ่หมายถึงผู้กำกับภาพยนตร์ มีจุดมุ่งหมายอย่างไรในการนำเสนอภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ หรือเป็นค้นหาว่าแก่นเรื่องที่สำคัญของภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ คืออะไร ยกตัวอย่างเช่น ในบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง Blade Runner ได้มีการตีความจุดมุ่งหมายของการนำเสนอเนื้อหาของภาพยนตร์ ดังนี้

¹²สัมภาษณ์ ประวิทย์ แต่งอักษร, 18 เมษายน 2549.

จุดมุ่งหมายที่แท้จริงอย่างหนึ่งของหนังเรื่อง Blade Runner คือความสนใจในการเปรียบเทียบให้เห็นว่า บรรดาเรพพลิแคนท์ของบริษัทไทเรลล์ มีความเป็นมนุษย์ยิ่งกว่าพวกมนุษย์จริง ๆ ในเรื่อง พวกมันอาจจะไม่มีความทรงจำและต้องทำเทียมเลียนแบบมันขึ้นมา แต่พ้นจากนั้นไปแล้ว ผู้ชมกลับได้เห็นด้านที่เป็นปุถุชนของตัวละครเหล่านี้ ทั้งความห่อหาอาหาร ความรัก ความหวาดกลัว ความน้อยอกน้อยใจ ความเคียดแค้น หรือแม้กระทั่งความเมตตาปรานี... ตรงกันข้ามกับตัวละครในฟากมนุษย์ เว้นจากตัวเดคคาร์ดไปแล้ว ไม่มีใครสักคนเดียวที่ผู้ชมยึดถือเป็นพรรคพวกและเห็นอกเห็นใจ คนอย่าง ไบรอัน และ แกฟฟ์ (เอ็ดเวิร์ด เจมส์ ออลมอส) ลูกน้องของไบรอัน เป็นคนจำพวกที่กักขฬะ หยาบกร้าน และจួយโอกาสทุกวิถีทาง ขณะที่ ไทเรลล์ ก็เป็นคนที่ไม่เห็นแก่และไม่น่าคบหาเลย¹³

หรือในอีกตัวอย่างหนึ่ง ประวิทย์ ได้ทำการวิเคราะห์ตีความเนื้อหาของภาพยนตร์เรื่อง Trainspotting โดยชี้ว่าภาพยนตร์เรื่องนี้ได้สะท้อนให้เห็นแง่มุมทางเลือกของชีวิตที่มีอยู่สองทางใหญ่ ๆ ในลักษณะดังต่อไปนี้

ถ้าหากจะสรุปในสิ่งที่หนังเรื่อง Trainspotting (1996) เหมือนกับต้องการจะสื่อสารไปถึงผู้ชม บางทีอาจจะได้ความหมายประมาณนี้ ทางเลือกในชีวิตของคนเรามีอยู่แค่สองทาง ทางหนึ่งคือการวิ่งไล่ไขว่คว้าอะไรต่อมิอะไรเหมือนกับคนทั่วไปในสังคม ตั้งแต่วิถีชีวิต อาชีพการงาน ครอบครัว บ้าน เพื่อน ข้าวของเครื่องใช้ สิ่งอำนวยความสะดวกสารพัดสารพัน การพักผ่อน อาหารการกิน อนาคต หรือกระทั่งหลุมฝังศพตัวเอง กับอีกทางก็คือ การไม่เลือกอะไรข้างต้นพวกนั้นเลย หรืออีกนัยหนึ่ง ประพฤติตนเป็นคนนอกกรอบสังคม และดำเนินชีวิตในรูปแบบที่ตรงกันข้ามทุกประการ แต่ไม่ว่าใครจะเลือกวิถีชีวิตลักษณะไหนอย่างไร หนังสือบอกโดยอ้อมว่า มันก็ไม่ไช้หนทางในบันปลายแล้วสิ้นสุดลงด้วยเส้นชัย และตอบแทนด้วยบำเหน็จรางวัล ข้อสำคัญทั้งสองทางเลือกนั้น ล้วนมีด้านอื่นที่นอกจากไม่ชวนให้รื่นรมย์แล้ว ยังเหลวไหลไร้สาระและน่าสมเพชพอ ๆ กัน อย่างไรก็ตาม ถ้าใครเผลอไปถามคนทำหนังเรื่องนี้ว่า แล้วชีวิตแบบไหนที่

¹³ ประวิทย์ แต่งอักษร, "Blade Runner (1982) : เครื่องปั่นขนมปังที่รัก," สตาร์พิคส์

มันโฉบเฉี่ยวน่าตื่นเต้นกว่ากัน ไม่ต้องสงสัยเลยว่า คำตอบที่แจ่มชัดจากหนังเรื่องนี้ ก็คืออย่างหลัง¹⁴

จะเห็นว่าการวิเคราะห์ตีความที่มุ่งค้นหาความหมายหรือเนื้อหาสำคัญของเรื่อง จะมีการเชื่อมโยงอ้างอิงความหมายจากองค์ประกอบต่าง ๆ ของภาพยนตร์เข้าไว้ด้วยกัน เช่นจากตัวอย่างของการวิเคราะห์ตีความจุดมุ่งหมายของการนำเสนอภาพยนตร์เรื่อง Blade Runner จะมีการเชื่อมโยงความหมายด้วยการเปรียบเทียบของสองสิ่งที่แตกต่างกัน นั่นก็คือความเป็นมนุษย์และความเป็นหุ่นยนต์ เช่นเดียวกับการวิเคราะห์ตีความเนื้อหาของภาพยนตร์เรื่อง Trainspotting ที่มีการเปรียบเทียบทางเลือกสองทางที่แตกต่างกัน แล้ววิเคราะห์ตีความออกมาเป็นสารส่งไปยังผู้อ่านบทวิจารณ์

2. การวิเคราะห์ตีความในลักษณะแยกพิจารณาองค์ประกอบภาพยนตร์แต่ละส่วน

การวิเคราะห์ตีความในลักษณะที่สองนี้ เป็นการวิเคราะห์ตีความโดยแยกแยะองค์ประกอบของภาพยนตร์แต่ละส่วน เช่น ฉาก ตัวละคร มุมกล้อง การจัดแสง หรือการใช้สีในภาพยนตร์ ฯลฯ หรืออาจเป็นการตีความการนำเสนอและกลวิธีการเล่าเรื่องของภาพยนตร์ก็ได้ โดยกลวิธีในการวิเคราะห์ตีความในแนวนี้ ก็มีความคล้ายคลึงกับการตีความที่มุ่งค้นหาความหมายหรือเนื้อหาสำคัญของเรื่อง เพียงแต่เป็นการจับจ้องไปที่องค์ประกอบของภาพยนตร์องค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งเป็นสำคัญ

จากการศึกษาบทวิจารณ์ของ ประวิทย์ แต่งอักษร ในนิตยสารสตาร์พิคส์ ปี พ.ศ. 2549 จำนวน 23 ชิ้น พบว่า ประวิทย์ ได้ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์องค์ประกอบแต่ละส่วนของภาพยนตร์ ในลักษณะดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ตัวละคร พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 19 ชิ้น
2. การวิเคราะห์ฉาก พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 11 ชิ้น
3. การวิเคราะห์แนวภาพยนตร์ (Genre) พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 5 ชิ้น
4. การวิเคราะห์การเล่าเรื่อง พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 5 ชิ้น
5. การวิเคราะห์สัญลักษณ์ พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 4 ชิ้น
6. การวิเคราะห์การถ่ายภาพ พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 4 ชิ้น
7. การวิเคราะห์แนวคิดผู้กำกับ พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 3 ชิ้น

¹⁴ประวิทย์ แต่งอักษร, "Trainspotting (1996) : ชีวิตบัดซบ," สตาร์พิคส์ :105.

8. การวิเคราะห์บทภาพยนตร์ พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 3 ชิ้น
9. การวิเคราะห์สี พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 2 ชิ้น
10. การวิเคราะห์ดนตรีประกอบ พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 1 ชิ้น
11. การวิเคราะห์เทคนิคทางภาพยนตร์ พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 1 ชิ้น
12. การวิเคราะห์เพลง พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 1 ชิ้น
13. การวิเคราะห์เทคนิคการสร้างพล็อตเรื่อง พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 1 ชิ้น
14. การวิเคราะห์อารมณ์และบรรยากาศของภาพยนตร์ พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 1 ชิ้น

การวิเคราะห์ตัวละครและฉากในภาพยนตร์ นับเป็นสิ่งที่ ประวิทย์ ให้ความสนใจมากที่สุดตามลำดับ ทั้งนี้คงสืบเนื่องมาจากลักษณะธรรมชาติในภาพยนตร์ที่ว่า ตัวละครเป็นจุดกำเนิดของการกระทำและเรื่องราวต่าง ๆ ในภาพยนตร์ ส่วนฉากในภาพยนตร์เป็นสถานที่ที่กำหนดและรองรับการกระทำต่าง ๆ ของตัวละคร และมีส่วนในการให้ความหมายกับเนื้อหาของภาพยนตร์ การวิเคราะห์องค์ประกอบของภาพยนตร์จึงมักเกี่ยวข้องกับตัวละครหลักของเรื่องและฉากต่าง ๆ ที่มีความหมายในการสื่อสารแนวคิดของภาพยนตร์ อย่างไรก็ตาม การที่ ประวิทย์ ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์องค์ประกอบแต่ละส่วนของภาพยนตร์อย่างค่อนข้างทั่วถึง ไม่ว่าจะเป็นการเล่าเรื่อง การถ่ายภาพ สัญลักษณ์ บทภาพยนตร์ สี ดนตรีประกอบ ฯลฯ ก็อาจจะสะท้อนให้เห็นว่า ประวิทย์ ได้ให้ความสำคัญกับรายละเอียดขององค์ประกอบของภาพยนตร์แต่ละเรื่อง ซึ่งเป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งของนักวิจารณ์แนวรูปแบบนิยม (Formalism Criticism) ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในหัวข้อ "รูปแบบการวิจารณ์ภาพยนตร์" ในบทที่ 4 นั่นเอง

ตัวอย่างที่จะยกมาต่อไปนี้จะแสดงให้เห็นถึงการวิเคราะห์ตีความองค์ประกอบของภาพยนตร์ในแต่ละส่วน ที่พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์ของ ประวิทย์ แต่งอักษร

ตัวละคร

"... ะไรบางอย่างในการพูดคุย ชีวชนให้ผิดสังเกตพอสมควร ในขณะที่โยฮันน์ไม่รู้ว่าอะไรจะบอกแต่ด้านดี ๆ เมื่อถูกขอให้พูดถึงตัวเอง ... มารีแอนน์กลับอึ้งไม่รู้ว่าอะไรจะอธิบายอะไรเกี่ยวกับตัวเองจนคนสัมภาษณ์ต้องตั้งคำถามที่จำเพาะเจาะจง พฤติกรรมของมารีแอนน์นี้ อาจไม่มีความหมายอะไรเลย แต่มองในอีกมุมหนึ่ง มันก็อาจบอกได้ว่า เธอปล่อยให้โยฮันน์มีบทบาทและครอบงำ

ความสัมพันธ์นี้ จนเธอมองหาตัวเองไม่เจอ และทำให้เธอเชื่ออย่างไร้เดียงสาว่า ชีวิตแต่งงานของเธอสมบูรณ์แบบทุกอย่างแท้จริง"¹⁵

ฉาก

"ฉากหนึ่งที่สามารถใช้เป็นตัวอย่างบอกถึงการหยอกล้อกับอารมณ์ตื่นเต้นชวนระทึกของผู้ชมอย่างหลักแหลมและเป็นรูปธรรม รวมทั้งไม่จำเป็นต้องทำอะไรให้เอิกเกริกใหญ่โต ได้แก่ช่วงที่ฝ่ายตรงข้ามแอบใส่ยานอนหลับไว้ในแก้วไวน์ของกิลเบิร์ตกับไอริส โดยที่ทั้งสองไม่ทันไหวตัว แต่แทนที่อิทธิพลคือจะใช้วิธีเดิม ๆ ด้วยการให้ตัวเอกยกแก้วขึ้นทำท่าจะดื่มและวางลงช้า ๆ หลายครั้งในระหว่างการพูดคุยกับผู้ร้าย เขากลับจัดวางภาพให้ผู้ชมได้เห็นแก้วไวน์อยู่เฟรมเกือบทุกช็อตตลอดทั้งซีเควนส์ มันไม่เพียงทำให้ผู้ชมแทบจะหมดความสนใจในบทสนทนาที่พวกเขาได้ตอบกันแล้ว ยังเพิ่มความหวงกังวล และยังทำให้เราลุ้นเอาใจช่วยตัวละครมากขึ้น"¹⁶

แนวภาพยนตร์

"Unforgiven ไม่ใช่หนังบุกเบิกตะวันตก ตามจารีตมาตรฐาน (conventional western) กล่าวคือ นอกจากเนื้อหาจะไม่ได้บอกเล่าเรื่องราวง่าย ๆ ของการปะทะกันระหว่างความดีกับความชั่ว เหมือนกับหนังตะวันตกทั่ว ๆ ไปที่เรามักจะคุ้นเคยแล้ว ยังไม่มีใครในหนังเรื่องนี้ เป็นพระเอกหรือผู้ร้ายที่ชัดเจน (ทั้งนี้ทั้งนั้นไม่ต้องไปเอ่ยถึงว่าตัวละครที่ดูเหมือนจะเป็นผู้ร้ายในตอนต้น เป็นคนละคนกับในตอนท้ายเรื่อง) อีกทั้งปมขัดแย้งก็ซับซ้อน และไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะเพียงแค่ในทางกายภาพ แต่รวมไปถึงในระดับจิตวิญญาณของตัวละครเลยทีเดียว"¹⁷

การเล่าเรื่อง

"ข้อน่าสังเกตเกี่ยวกับเทคนิคการเดินเรื่องอย่างหนึ่งก็คือหนังไม่ได้ให้ความสำคัญกับพล็อตในลักษณะที่แต่ละส่วนต่อเชื่อมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และมุ่งไปใน

¹⁵ประวิทย์ แต่งอักษร, "Scenes from a Marriage (1973) : Till Death Do Us Part...?", สตาร์พิคส์ 664 (ปักษ์แรกตุลาคม 2548):89-91.

¹⁶ประวิทย์ แต่งอักษร, "The Lady Vanishes (1938) : คุณยายหายวับ," สตาร์พิคส์ 666 (ปักษ์แรกพฤศจิกายน 2548):93-95.

¹⁷ประวิทย์ แต่งอักษร, "Unforgiven (1992) : โถ่บาปด้วยบุญป็น," สตาร์พิคส์ 651 (ปักษ์หลังมีนาคม 2548):57-59.

จุดหมายปลายทางที่แน่ชัด หากยึดที่ตัวอัลฟีเป็นศูนย์กลาง และบอกเล่าเรื่องราวของบรรดาสาวน้อยสาวใหญ่ทั้งหลายที่เข้ามาพัวพันในชีวิตของหนุ่มจอมเจ้าชู้ มันส่งผลให้หนังมีลักษณะเป็นเรื่องสั้น ๆ ที่เรียงลำดับกันไป และความเกี่ยวพันระหว่างตัวละครคนหนึ่งกับอีกคนหนึ่งโดยตรงแทบจะไม่มี"¹⁸

สัญลักษณ์

"และเพื่อยืนยันว่าเรื่องที่เพิ่งจะเล่าให้ฟังเป็นความจริง เขาไม่ได้เพียงชักปืนออกมาโชว์ ซึ่งหนังจงใจเน้นให้เห็นว่ามันเป็นเหมือนเครื่องประกาศ 'ความเป็นชายชาติวีร' ที่เจ้าตัวภูมิภาคภูมิใจ (แถมบอนนี่ยังดูได้มันอย่างมีนัยหยาบโลน) หากเขายังลงมือปล้นร้านขายของชำให้หญิงสาวได้เห็นเป็นขวัญตา"¹⁹

การถ่ายภาพ

"ตอนที่ทั้งสองพบกัน บอนนี่ซึ่งอยู่ในสภาพกึ่งเปลือย กำลังเบือนหน้าและอึดอัดกับความเป็นอยู่รอบข้างเต็มที่ นอกจากสีหน้าท่าทางของเธอจะสื่อแสดงไปทางนั้น การจับภาพของตัวละครในระยะประชิด ยิ่งช่วยเน้นบรรยากาศดังกล่าวให้ยิ่งเด่นชัด ดูเหมือนว่าสิ่งที่เธอต้องการอย่างเร่งด่วนในตอนนั้น ก็คือความตื่นเต้นอะไรสักอย่างในชีวิต"²⁰

แนวคิดผู้กำกับ

"ถ้าเป็นเมื่อก่อน เป็นไปได้ว่า คลินท์ อีสต์วูด ในฐานะผู้กำกับ อาจกำหนดให้คนอย่างเด็กเก็ทท์ เป็นตัวเอกของเรื่อง และวิลเลียม มานนี่ คือตัวร้ายที่ก่อความวุ่นวาย เป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง แต่อีสต์วูดแสดงให้เห็นได้ประจักษ์ว่า เขาไม่ได้เชื่ออย่างนั้นอีกแล้ว และวิธีการของเด็กเก็ทท์ ที่เลือกใช้ความรุนแรง ไม่ได้ช่วยยุติความขัดแย้งใด ๆ ได้เลย"²¹

¹⁸ประวิทย์ แต่งอักษร, "Alfie (1966) : มูลค่าของเสรีภาพ," สตาร์พิคส์ 653 (ปักษ์หลังเมษายน 2548):97-99.

¹⁹ประวิทย์ แต่งอักษร, "Bonnie and Clyde (1967) : หนุ่มหัวสาวเหี้ยม," สตาร์พิคส์ 662 (ปักษ์แรกกันยายน 2548):95-97.

²⁰ประวิทย์ แต่งอักษร, "Bonnie and Clyde (1967) : หนุ่มหัวสาวเหี้ยม," สตาร์พิคส์ 662 (ปักษ์แรกกันยายน 2548):95-97.

²¹ประวิทย์ แต่งอักษร, "Unforgiven (1992) : ไล่บาปด้วยบุญปืน," สตาร์พิคส์ 651 (ปักษ์หลังมีนาคม 2548):57-59.

บทภาพยนตร์

"หนึ่งในความประณีตพิถีพิถันในการเขียนบท ถูกแสดงไว้ในรายละเอียดที่เกี่ยวกับเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ หนังสือเป็นนัยว่า มีช่องว่างขนาดมหึมาระหว่างพระองค์กับเจ้าจอมเที่ยงผู้เป็นมารดา ทั้งนี้เพราะพระองค์ได้รับการปลูกฝังความคิดว่า ผู้หญิงเป็นเพียงช้างเท้าหลัง และไม่อยู่ในฐานะที่จะชี้นำความคิดใด ๆ . . . แต่ขณะเดียวกัน มันก็ส่งผลให้พระองค์เป็นเด็กที่ขาดความอบอุ่นและเปลี่ยวเหงา เห็นได้ชัดว่าจนถึงตอนท้าย ช่องว่างนี้ก็ยังคงไม่หมดไป แต่อย่างน้อย พระองค์ก็เรียนรู้ที่จะยอมรับเพศแม่และกระทั่งยึดเอาแอนนาเป็นเสมือนแม่บุญธรรม"²²

สี

"... การย้อมฟิล์มเป็นสีเขียวในฉากที่มีเอริคมาเกี่ยวข้อง ก็ยิ่งทำให้มองเห็นความผิดธรรมชาติของตัวละครนี้ ยังไม่ต้องเอ่ยถึงฉากงานเลี้ยงแฟนซีสวมหน้ากาก ที่คนดูคงนึกไม่ถึงว่า อยู่ดี ๆ หญิงชาวดำ (ในลักษณะย้อมสีตามอารมณ์ของหนัง) ก็เปลี่ยนไปเป็นหนังสี ด้วยเทคนิคที่เรียกว่า two-strip technicolor มันขับเน้นให้ชุดแฟนซีสีแดงเลือดนกของเอริค ทั้งความและสร้างความกระสับกระส่ายให้ผู้ชม"²³

ดนตรีประกอบ

"หนังจงใจใช้เสียงดนตรีจากคอนแชร์โต้ที่ยังเขียนไม่เสร็จ ซึ่งผุดขึ้นมาในหัวคิดคำนึงของตัวละคร บอกถึงการที่เธอไม่สามารถสลัดความเจ็บปวดแต่หนหลังให้หลุดพ้นไปได้โดยสิ้นเชิง"²⁴

เทคนิคภาพยนตร์

"เสียงดนตรีนี้มักจะมาพร้อมกับการใช้เทคนิค fade to black ซึ่งปกติแล้วเป็นเทคนิคที่ใช้เพื่อสิ้นสุดฉากหนึ่ง แล้วเริ่มต้นอีกฉากหนึ่ง แต่ fade to black ใน

²² ประวิทย์ แต่งอักษร, "Anna and the King of Siam (1946) : ครูชาวอังกฤษแห่งราชสำนักสยาม," สตาร์พิกส์ 660 (ปักษ์แรกสิงหาคม 2548):93-95.

²³ ประวิทย์ แต่งอักษร, "The Phantom of the Opera (1925) : ปีศาจจำแลง," สตาร์พิกส์ 646 (ปักษ์แรกมกราคม 2548):101-103.

²⁴ ประวิทย์ แต่งอักษร, "Blue (1993) : ...And Life Goes On," สตาร์พิกส์ 647 (ปักษ์หลังมกราคม 2548):65-67.

หนังเรื่องนี้ ไม่ได้ทำหน้าที่ตามขนบพื้นฐานของมัน เพราะเมื่อภาพปรากฏขึ้นมาอีกครั้ง มันกลับเป็นภาพเดียวกับก่อนหน้านี้ ซึ่งก็คือภาพของจูลี ด้วยเหตุนี้ การใช้ fade to black จึงหมายถึงการตกอยู่ในห้วงภวังค์ส่วนตัว และความมืดที่คงค้างบนจอ ทดแทนเรื่องบางอย่างที่เธอพยายามลืม”²⁵

เพลง

“... เริ่มต้นด้วยเสียงเพลง “Cheek to Cheek” ของ เฟรด แอสเตอร์ ที่เนื้อร้องท่อนแรกของเพลง แทบจะเป็นการอธิบายโลกส่วนตัวของซิจิเลียในโรงหนังอย่างตรงไปตรงมา”²⁶

เทคนิคการสร้างพล็อตเรื่อง

“กล่าวสำหรับ The Lady Vanishes การหายตัวอย่างลึกลับของหญิงชรา ไม่ใช่ Macguffin แต่ผูกโยงอยู่กับสิ่งที่เรียกว่า Macguffin โดยตรง ... อย่างที่ผู้ชมสามารถคาดการณ์ Macguffin ในหนังเรื่องนี้ ก็คือเสียงดนตรีนั่นเอง”²⁷

อารมณ์และบรรยากาศของภาพยนตร์

“อย่างไรก็ตาม โทนของหนังที่ดูสนุก ๆ ขำ ๆ ในช่วงแรก ค่อย ๆ เพิ่มขีดของความซีเรียสจริงจังมากขึ้น หลักจากที่เด็กทารกคนหนึ่ง ต้องจบชีวิตอย่างน่าเศร้า เนื่องจากถูกผู้เป็นแม่ซึ่งร่วมอยู่ในก๊วนของมาร์ค เลี้ยงอย่างทิ้งขว้าง หนังจึงใจให้ผู้ชมได้เห็นภาพที่ชวนอุจาดนั้นอย่างไม่ปิดบัง นับว่าต้องการ ‘หยิก’ ทั้งคนดูและตัวละคร ให้ได้ตื่นขึ้นมาสัมผัสกับโลกความจริง และจากจุดนั้นบรรยากาศที่เคยคึกคักและครึกครื้น ก็ค่อย ๆ เลือนหายไป กลายเป็นความห่อเหี่ยวหม่นหมองที่เข้ามาทดแทน”²⁸

²⁵ ประวิทย์ แต่งอักษร, “Blue (1993) : ...And Life Goes On,” สตาร์พิกส์ 647 (ปักษ์หลังมกราคม 2548):65-67.

²⁶ ประวิทย์ แต่งอักษร, “The Purple Rose of Cairo (1985) : Reality Bites,” สตาร์พิกส์ 648 (ปักษ์แรกกุมภาพันธ์ 2548):93-95.

²⁷ ประวิทย์ แต่งอักษร, “The Lady Vanishes (1938) : คุณยายหายวับ,” สตาร์พิกส์ 666 (ปักษ์แรกพฤศจิกายน 2548):93-95.

²⁸ ประวิทย์ แต่งอักษร, “Trainspotting (1996) : ชีวิตบัดซบ,” สตาร์พิกส์ 667 (ปักษ์หลังพฤศจิกายน 2548):105-107.

จากตัวอย่างที่ได้ยกมา ทำให้เห็นลักษณะของการวิเคราะห์ตีความในบทวิจารณ์ภาพยนตร์ของ ประวิทย์ แต่งอักษร ได้ชัดเจนพอสมควร โดยบทบาทในการวิเคราะห์ตีความนี้อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของการวิจารณ์ด้วยก็ได้ เนื่องจากภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งของการวิจารณ์ คือ การพุ่งเป้าไปที่การสร้างความเข้าใจในด้านลึกของสิ่งที่ถูกวิจารณ์ การวิจารณ์ภาพยนตร์ก็เป็นการมุ่งทำความเข้าใจในด้านลึกของภาพยนตร์ จึงหลีกเลี่ยงได้ยากที่จะไม่ทำการวิเคราะห์ตีความสารหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ของภาพยนตร์ การวิเคราะห์ตีความจึงเป็นอีกบทบาทหน้าที่หนึ่งผูกติดอยู่กับกิจกรรมการวิจารณ์นั่นเอง

บทบาทหน้าที่ในการประเมินคุณค่า

บทบาทหน้าที่ในการประเมินคุณค่าเป็นบทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์ของ ประวิทย์ แต่งอักษร ซึ่งจากการศึกษาบทวิจารณ์ของ ประวิทย์ จำนวน 23 ชิ้น พบว่า มีการประเมินคุณค่าอยู่ถึง 21 บทวิจารณ์ หรือคิดเป็นร้อยละ 91

การประเมินคุณค่าภาพยนตร์มีลักษณะของการวินิจฉัยตัดสิน โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินนี้จะเป็นเกณฑ์กว้าง ๆ ชุดหนึ่งที่เกิดมาจากการสังมประสบการณ์ทางสุนทรียศาสตร์ของตัวนักวิจารณ์เอง แต่ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตาม การประเมินคุณค่าก็หลีกเลี่ยงการแสดงความคิดเห็นอันเกิดจากอัตวิสัย (Subjectivity) ได้ยาก

การประเมินคุณค่าในบทวิจารณ์ภาพยนตร์ของ ประวิทย์ แต่งอักษร สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การประเมินคุณค่าภาพยนตร์โดยรวม และการประเมินคุณค่าองค์ประกอบแต่ละส่วนของภาพยนตร์

1. การประเมินคุณค่าภาพยนตร์โดยรวม

ประวิทย์ แต่งอักษร ได้กล่าวว่า ภาพยนตร์ที่ดีนั้นจะต้องประกอบไปด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. เล่าเรื่องดี คือ มีโครงสร้างการเล่าเรื่องที่น่าสนใจ ไม่ซ้ำซากจำเจ หรือสามารถเล่าเรื่องที่คุ้นเคยด้วยวิธีการอันแปลกใหม่และท้าทายจินตนาการของผู้ชม
2. สร้างอารมณ์ คือ สามารถทำให้ผู้ชมเกิดอารมณ์ต่าง ๆ นานาเท่าที่คนสร้างต้องการจะให้เกิดได้ นั่นคือสามารถทำให้ผู้ชมมีอารมณ์คล้อยตามภาพยนตร์ได้
3. ให้ข้อคิด คือ สอดแทรกข้อคิดโดยที่มีความกลมกลืนไปกับเนื้อหาของภาพยนตร์

4. มีความดึงดูดทางด้านภาพ คือ มีการสร้างภาพที่มีความน่าตื่นตาตื่นใจ หรือมีสิ่ง ที่ชักชวนให้ผู้ชมรู้สึกว่าการแสดงภาพยนตร์มีความเข้ายวนน่าสนใจ เป็นต้น²⁹

คุณลักษณะของภาพยนตร์ที่ดีทั้ง 4 ประการนี้ ถือเป็นพื้นฐานในการประเมินคุณค่า ภาพยนตร์ของ ประวิทย์ แต่งอักษร ซึ่งสำหรับการประเมินคุณค่าภาพยนตร์โดยรวมนั้น ถือว่าเป็น การตัดสินภาพยนตร์ทั้งเรื่องและสรุปให้ผู้อ่านได้ทราบว่า ภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ มีคุณค่าในด้านใด ด้านหนึ่งหรือไม่ อย่างไร ตัวอย่างเช่น ในบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง Scenes from a Marriage ที่ ประวิทย์ ได้ประเมินคุณค่าภาพยนตร์เรื่องนี้ว่าเป็นภาพยนตร์ในระดับมาสเตอร์พีซของภาพยนตร์ ที่เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสามีภรรยา ในลักษณะดังต่อไปนี้

... นี่คือนั่งที่พาคนดูไปสำรวจตรวจสอบชีวิตคู่ของคนสองคน ที่ละเอียดถี่ถ้วน ตรงไปตรงมา ไม่ประนีประนอม รวมทั้งเผยให้เห็นตัวตนแท้ ๆ ของพวกเขาอย่าง หมดเปลือกและไม่ปิดบัง มันถือเป็นมาสเตอร์พีซของหนังที่ว่าด้วยเรื่องของผัว ๆ เมีย ๆ ที่สุดท้ายแล้วไม่ได้จบลงด้วยการครองรักตราบชั่วนิรันดร์เหมือนในเทพ นิยาย หากสิ้นสุดด้วยซากปรักหักพังทางอารมณ์ และความบอบช้ำทั้งทาง ร่างกายและจิตใจของตัวละคร³⁰

บทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่องโรงแรมรูก เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงบทบาท หน้าที่ในการประเมินคุณค่าภาพยนตร์ของ ประวิทย์ อย่างชัดเจน โดย ประวิทย์ ได้ทำการประเมิน ภาพยนตร์เรื่องโรงแรมรูกไว้ว่า

ถ้ากล่าวเฉพาะ โรงแรมรูก เพียงลำพัง หลาย ๆ คนเห็นพ้องต้องกันว่า มันเป็น หนังไทยที่ 'แปลกประหลาด' ที่เดียว ไม่ว่าจะเทียบกับหนังไทยในระยะเวลาไหนก็ ตาม ... กล่าวในท้ายที่สุดแล้ว โรงแรมรูก ไม่ได้เป็นเพียงแค่หนึ่งในหนังไทยที่ เก๋ไก๋ที่สุดที่นักดูหนังรุ่นหลังควรได้ดู แต่มันเปี่ยมไปด้วยความสนุกสนานบันเทิง สำหรับผู้ชม อีกทั้งยังถือเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับคนทำหนังรุ่นหลัง ในความ กล้าหาญที่จะนำเสนอในสิ่งที่ตลาดไม่คุ้นเคย³¹

²⁹ สัมภาษณ์ ประวิทย์ แต่งอักษร, 18 เมษายน 2549.

³⁰ ประวิทย์ แต่งอักษร, "Scenes From A Marriage (1973) : Till Death Do Us Part...?", สตาร์พิคส์ 664 (ปกิษ์แรกตุลาคม 2548):89-91.

³¹ ประวิทย์ แต่งอักษร, "โรงแรมรูก (พ.ศ. 2500) : มรดกหนังไทย มรดกหนังโลก," สตาร์พิคส์ 658 (ปกิษ์แรกกรกฎาคม 2548):97-99.

ส่วนในบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง Anna and the King นั้น แม้ว่าจะมีการพูดถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ของภาพยนตร์อย่างงานสร้าง งานถ่ายภาพ การกำกับศิลป์ และการแสดง แต่ก็เป็นการพูดถึงในลักษณะองค์รวมที่เป็นการประเมินคุณค่าของภาพยนตร์ทั้งเรื่อง ไม่ได้มีลักษณะที่ต้องการประเมินแยกส่วนแต่อย่างใด จึงจัดได้ว่าเป็นการประเมินคุณค่าภาพยนตร์โดยรวมเช่นกัน

... ในบรรดาหนังทั้งหมดที่ดัดแปลงจากนิยายเรื่องดังของมาร์กาเร็ต แลงดอน กล่าวได้ว่า ฉบับของจอห์น ครอว์เวลล์ อยู่ในระดับที่เหนือชั้นพอ ๆ กับหนังเพลง ทั้งในส่วนของงานสร้าง งานถ่ายภาพ กำกับศิลป์ ฝีมือลายมือของนักแสดง และที่แตกต่างไปจากทุกฉบับอย่างสิ้นเชิง ก็คือการถ่ายทอดเนื้อหาด้วยท่าทีที่ค่อนข้างเคร่งขรึมจริงจัง อันส่งผลให้ไม่มีลักษณะ 'เบาหวิว' เหมือนในหนังเพลง หรือมองโลกกึ่งเพื่อผินแบบเทพนิยาย เหมือนในฉบับของ แอนดี เทนแนนท์³²

บทบาทหน้าที่ในการประเมินคุณค่าภาพยนตร์โดยรวมนี้ ไม่ได้ปรากฏในบทวิจารณ์ของประวิทย์ทุกชิ้น แม้ว่าบทวิจารณ์ชิ้นนั้นจะมีการประเมินคุณค่า แต่ก็อาจจะเป็นการประเมินคุณค่าภาพยนตร์ในแต่ละองค์ประกอบ มากกว่าจะพูดถึงภาพยนตร์โดยรวม

2. การประเมินคุณค่าองค์ประกอบแต่ละส่วนของภาพยนตร์

การประเมินคุณค่าองค์ประกอบแต่ละส่วนของภาพยนตร์ เป็นการตัดสินใจองค์ประกอบของภาพยนตร์ เช่น การกำกับภาพยนตร์ บทภาพยนตร์ การแสดง การถ่ายภาพ การลำดับภาพ และดนตรีประกอบ ฯลฯ มีระดับสุนทรียศาสตร์เป็นอย่างไร

การประเมินคุณค่าองค์ประกอบแต่ละส่วนของภาพยนตร์ มักจะปรากฏหลังจากที่ประวิทย์ได้ย่อเนื้อเรื่องของภาพยนตร์ให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวแล้ว และมีอยู่บ่อยครั้งที่มีการผสมผสานการประเมินคุณค่าองค์ประกอบแต่ละส่วนของภาพยนตร์ไปพร้อม ๆ กับการวิเคราะห์ตีความ

จากการตรวจสอบบทวิจารณ์ภาพยนตร์ของ ประวิทย์ แต่งอักษร ในนิตยสาร สตาร์พิคส์ ปี พ.ศ. 2548 จำนวน 23 ชิ้น พบว่า ประวิทย์จะให้ความสำคัญกับการประเมินคุณค่าขององค์ประกอบแต่ละส่วนของภาพยนตร์ ดังต่อไปนี้

1. การประเมินการแสดง พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 11 ชิ้น

³²ประวิทย์ แต่งอักษร, "Anna and the King of Siam (1946) : ครูชาวอังกฤษแห่งราชสำนักสยาม," สตาร์พิคส์ 660 (ปีแรกสิงหาคม 2548):93-95.

2. การประเมินจาก พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 6 ชิ้น
3. การประเมินบทภาพยนตร์ พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 5 ชิ้น
4. การประเมินการกำกับภาพ พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 3 ชิ้น
5. การประเมินจังหวะการเล่าเรื่อง พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 3 ชิ้น
6. การประเมินการกำกับ พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 2 ชิ้น
7. การประเมินงานสร้าง พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 2 ชิ้น
8. การประเมินการนำเสนอ พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 2 ชิ้น
9. การประเมินดนตรีประกอบ พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 2 ชิ้น
10. การประเมินเทคนิคพิเศษ พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 2 ชิ้น
11. การประเมินการแต่งหน้า พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 1 ชิ้น
12. การประเมินเสียงบรรยาย พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 1 ชิ้น
13. การประเมินความน่าเชื่อถือของภาพยนตร์ พบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์จำนวน 1 ชิ้น

สำหรับบทบาทหน้าที่ในการประเมินคุณค่าองค์ประกอบแต่ละส่วนของภาพยนตร์นี้ พบว่า ประวิทย์ ให้ความสำคัญกับการประเมินคุณค่าการแสดงและฉากมากที่สุดตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลในการวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ในการวิเคราะห์ตีความองค์ประกอบแต่ละส่วนของภาพยนตร์ ที่พบว่า ประวิทย์ จะให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ตัวละครกับฉากมากที่สุดตามลำดับ อาจจะกล่าวได้ว่า ตัวละครและการแสดงของนักแสดงเป็นสิ่งที่ ประวิทย์ ให้ความสำคัญมากที่สุดในการเขียนบทวิจารณ์ภาพยนตร์

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของการประเมินคุณค่าองค์ประกอบแต่ละส่วนของภาพยนตร์ โดยเรียงตามลำดับที่ ประวิทย์ ให้ความสำคัญในงานวิจารณ์

การแสดง

"ทั้ง ๆ ที่มันไม่ใช่แคแร็คเตอร์ที่ต้องทุ่มเทอะไร แต่ เพย์ ดันนาเวย์ ก็สวมบทบาทของแครี่ได้อย่างแพรวพราว รวมทั้งสอดแทรกบุคลิกบางอย่างที่ทำให้เราเห็นว่า เธอก็มีเลือดเนื้อเป็นของตัวเอง และไม่ได้เคลื่อนไหวไปตามคำสั่งของคนทำหนังเพียงอย่างเดียว โดยเฉพาะคำพูดคำจาในแบบประชดประชัน ซึ่งต้องอาศัยทักษะในการแสดงมากกว่าเพียงแค่พูดประโยคเหล่านั้นออกไปตรง ๆ"³³

³³ประวิทย์ แต่งอักษร, "Three Days of the Condor (1975) : สามวันอันตราย," สตาร์พิคส์ 655 (ปักษ์หลังพฤษภาคม 2548):93-95.

ฉาก

“ฉากที่ดีที่สุดฉากหนึ่งของหนัง ได้แก่ฉากในห้องฟังเพลงของร้านขายแผ่นเสียง ซึ่งเป็นครั้งแรกที่ต่างฝ่ายได้อยู่กันตามลำพัง ในระยะใกล้ชิดเพียงนี้ ขณะที่เสียงเพลงที่พูดถึงความรักที่เริ่มผลิบานถูกเล่นให้ได้ยินนั่นเอง ผู้ชมสังเกตเห็นว่าทั้งสองแอบมองกันและกัน ทว่าก็หลีกเลี่ยงที่จะสบสายตากันตรง ๆ มันเป็นฉากที่ผสมผสานทั้งความเก๋เขิน, อ่อนหวาน, น่าขบขันในตัวเอง”³⁴

บทภาพยนตร์

“... ส่วนที่ถือเป็นจุดแข็งแกร่งของหนัง ได้แก่ บทหนังที่สอดแทรกไว้ด้วยอารมณ์ขันแสบ ๆ คัน ๆ ตลอดเรื่อง และมันผสมกลมกลืนกับเนื้อหาที่ไม่ซีเรียสจริงจังอย่างสวยงามลงตัว... บทสนทนาที่ได้ตอบกันไปมา ล้วนแล้วถูกเขียนขึ้นอย่างหลักแหลม เจียบคม และหลาย ๆ คนคงเห็นพ้องว่า ลำพังแค่ได้อ่านบทพูดเหล่านั้นโดยไม่ต้องเห็นภาพ ก็สนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว”³⁵

การกำกับภาพ

“... งานกำกับภาพของ เฟรดดี้ ยัง ที่ทั้งวิจิตรบรรจงและน่าตื่นตะลึงในธรรมเนียมเดียวกับหนังของ ลิน ก่อนหน้านี้ เรื่อง Lawrence of Arabia ซึ่งเป็นฝีมือของเขาเหมือนกัน”³⁶

จังหวะการเล่าเรื่อง

“... เป็นเรื่องช่วยไม่ได้ สำหรับผู้ชมที่คุ้นเคยกับวิธีเล่าที่รีบร้อนฉับไวแบบของหนังฮอลลีวูด จะเกิดความรู้สึกว่า หนังของลิงค์เลเตอร์ เดินเรื่องด้วยจังหวะจะโคนที่เนิบนาบเชื่องช้าเกินไป ไม่ทันอกทันใจ และขาดความหลากหลายในแง่ของการนำเสนอเท่าที่ควร แต่มองในอีกมุมหนึ่ง มันเป็นกลวิธีที่เหมาะสมสำหรับ

³⁴ประวิทย์ แต่งอักษร, “Before Sunrise (1995) : A Night to Remember,”

สตาร์พิคส์ 654 (ปีกรักรกพฤษภาคม 2548):97-99.

³⁵ประวิทย์ แต่งอักษร, “When Harry Met Sally (1989) : เพื่อนเก่า วันก่อน,”

สตาร์พิคส์ 669 (ปีกรักรกธันวาคม 2548):115-117.

³⁶ประวิทย์ แต่งอักษร, “Doctor Zhivago (1965) : 40 ปีแห่งคุณค่า, แรงบันดาลใจและความรัก,” สตาร์พิคส์ 665 (ปีกรักรกตุลาคม 2548):131-133.

เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ และเทคนิคไม่ควรเข้ามาบีบบาท
ชี้นำหรือชักจูงจนทำให้หนังสือสูญเสียความเป็นธรรมชาติและสมจริง”³⁷

การกำกับ

“มันเป็นหนังประเภทที่หยิบยื่นความสนุกตื่นเต้นอย่างเต็มอิมจริง ๆ ซึ่งไม่อาจ
ปฏิเสธได้ว่ามันบรรลุเป้าหมายนั้นได้ ก็ด้วยทักษะในการถ่ายทอดเรื่องราวอัน
ชาญฉลาดของ อีทส์ค็อค”³⁸

งานสร้าง

“อีกส่วนหนึ่งที่โดดเด่นสะดุดตาพอกัน ก็คืองานสร้างและงานกำกับภาพ
โดยเฉพาะฉากอาณาจักรใต้ดินของเอริค ที่นอกจากจะเผยให้เห็นคุคลองเล็ก ๆ
ที่มันต้องใช้เป็นหนทางสัญจรไปสู่ เซฟแฮร์สส่วนตัว สภาพโดยรวมยังเต็มไปด้วย
ด้วยโพรสลิคัลที่ชวนวังเวงมากมาย”³⁹

การนำเสนอ

“ปัญหาอย่างหนึ่งของ All About Eve อยู่ตรงที่มันใช้ประโยชน์จากภาษาทางด้าน
ภาพน้อยเกินไป และพึ่งพาบทพูดและบทสนทนาที่ตัวละครใช้เชือดเฉือนเป็น
สำคัญ ผลลัพธ์ก็คือ มันอาจจะทำให้ผู้ชมที่ไม่มีความชัดเจนทางด้านภาษาหมด
ความสนใจในตัวหนังไปโดยปริยาย”⁴⁰

ดนตรีประกอบ

“... ดนตรีประกอบของ จอห์น แบร์รี ที่นุ่มนวล อ่อนไหว และอบอุ่นไปด้วย
บรรยากาศชวนฝัน น่าแปลกใจที่ผลงานในส่วนนี้ไม่ได้แม้แต่ถูกเสนอชื่อเข้าชิง
รางวัลออสการ์ ทั้ง ๆ ที่ถ้าจะกล่าวไปแล้ว มันมีบทบาทอย่างยิ่งยวดในการทำให้

³⁷ ประวิทย์ แต่งอักษร, “Before Sunrise (1995) : A Night to Remember,”

สตาร์พิคส์ 654 (ปีแรกพฤษภาคม 2548):97-99.

³⁸ ประวิทย์ แต่งอักษร, “The Lady Vanishes (1938) : คุณยายหายวับ,” สตาร์พิคส์

666 (ปีแรกพฤศจิกายน 2548):93-95.

³⁹ ประวิทย์ แต่งอักษร, “The Phantom of the Opera (1925) : ปีศาจจำแลง,”

สตาร์พิคส์ 646 (ปีแรกมกราคม 2548):101-103.

⁴⁰ ประวิทย์ แต่งอักษร, “All About Eve (1950) : ซินเดอเรลล่าจำแลง,” สตาร์พิคส์

649 (ปีหลังกุมภาพันธ์ 2548):85-87.

โรแมนซ์ระหว่างเจ้าครองกับผู้หญิงของมัน ยังตราตรึงอยู่ในความทรงจำของผู้ชม โดยเฉพาะพวกที่โตไม่ทัน หรือไม่เคยดู King Kong ฉบับโบราณ"⁴¹

เทคนิคพิเศษ

"The War of the Worlds ได้รับรางวัลออสการ์หนึ่งตัว จากงานด้านสเปเชียลเอฟเฟ็คท์ ซึ่งถ้าหากพิจารณาตามมาตรฐานของหนังในยุคนั้น ต้องนับว่าประณีตพิถีพิถันและน่าตื่นตา... แต่น่าเสียดายที่องค์ประกอบเหล่านั้นกลับไม่คงทนต่อการพิสูจน์ด้วยวันคืนที่ผ่านพ้นไป และต้องยอมรับว่า มันเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้หนังสนุกน้อยลง"⁴²

การแต่งหน้า

"มิติน่าจะเป็นเอกฉันทก็คือฝีมือเมคอัพอันน่าสะพรึงกลัวของแซนนี่... ทำให้เขาเป็น 'ปีศาจ' ที่น่าจดจำที่สุดในบรรดานักแสดงที่รับบทเดียวกัน"⁴³

เสียงบรรยาย

"ใครที่เคยได้ดูฉบับแรก คงไม่ปฏิเสธว่า เสียงบรรยายของดีคคาร์ดที่แทรกเข้ามาอย่างไม่มีจังหวะจะโคน ชวนให้วังเวงหาวันอนจริง ๆ แต่มองในมุมกลับกัน มันก็ไม่ได้ถึงกับไร้ประโยชน์โดยสิ้นเชิง เพราะในหลาย ๆ ช่วงหลาย ๆ ตอน มันให้ข้อมูลที่ช่วยสร้างความกระจ่างกับผู้ชม"⁴⁴

ความน่าเชื่อถือของภาพยนตร์

"จุดอ่อนที่ลดทอนความน่าเชื่อถือของหนังไปอย่างน่าเสียดาย อยู่ตรงที่ผู้ร้ายในเรื่อง 'เผย' ตัวเองง่ายเกินไป ยินยอมบอกอะไรต่อมิอะไรเร็วเกินไป ผิดกันอย่าง

⁴¹ประวิทย์ แต่งอักษร, "King Kong : มนต์รักอสูร," สตาร์พิคส์ 668 (ปักษ์แรก ธันวาคม 2548):115-117.

⁴²ประวิทย์ แต่งอักษร, "The War of the Worlds (1953) : สงครามล้างโลก," สตาร์พิคส์ 656 (ปักษ์แรกมิถุนายน 2548):93-95.

⁴³ประวิทย์ แต่งอักษร, "The Phantom of the Opera (1925) : ปีศาจจำแลง," สตาร์พิคส์ 646 (ปักษ์แรกมกราคม 2548):101-103.

⁴⁴ประวิทย์ แต่งอักษร, "Blade Runner (1982) : เครื่องปิงฆมนมปังที่รัก," สตาร์พิคส์ 652 (ปักษ์แรกเมษายน 2548):97-99.

สิ้นเชิงกับผู้ร้ายในโลกของความเป็นจริงที่มักจะเป็นคนจำพวกจับไม่ได้ไล่ไม่ทัน
ซ่อนตัวอยู่ในเงามืดตลอดเวลา"⁴⁵

สำหรับบทบาทในการประเมินคุณค่านี้ อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นความสามารถในการ
วินิจฉัยผลงานภาพยนตร์ด้วยหลักเกณฑ์สุนทรียศาสตร์ภาพยนตร์ โดยนักวิจารณ์ภาพยนตร์
จะต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติและหน้าที่ของภาพยนตร์ และมีความตระหนักถึง
ความสำคัญและศักยภาพของสื่อประเภทนี้ การประเมินคุณค่าจะช่วยให้ผู้อ่านบทวิจารณ์เข้าใจ
ได้ดีขึ้นถึงคุณค่าของภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ โดยเฉพาะเมื่อนักวิจารณ์สามารถให้เหตุผลและ
เปรียบเทียบข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน

ปัจจัยในการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการประเมินคุณค่าของ ประวิทย์ แต่งอักษร นี้
ส่วนหนึ่งมาจากธรรมชาติของการวิจารณ์ ที่มักจะเกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการ
พิจารณาคุณค่าเชิงสุนทรียะ คุณค่าเชิงปัญญา หรือคุณค่าเชิงจริยธรรมของสิ่งที่ถูกวิจารณ์ และ
อีกส่วนหนึ่งมาจากการให้คุณค่าแก่ภาพยนตร์คลาสสิก ของ ประวิทย์ เอง ทั้งนี้เนื่องจาก
ภาพยนตร์ที่ ประวิทย์ คัดเลือกมาเขียนถึงนั้น มักจะเป็นภาพยนตร์ที่มีคุณค่าทางด้านเนื้อหาหรือ
เทคนิคอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างอยู่แล้ว และจุดประสงค์อย่างหนึ่งของการเขียนคอลัมน์
หนังคลาสสิกก็เพราะผู้เขียนต้องการแนะนำภาพยนตร์เก่า ๆ ให้นักดูหนังรุ่นใหม่ ๆ ได้รู้จัก
นักวิจารณ์จึงทำการประเมินคุณค่าภาพยนตร์เรื่องที่กำลังพูดถึง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง
ประสบการณ์ทางสุนทรียศาสตร์ภาพยนตร์แก่ประชาชนโดยทั่วไป

ข้อที่น่าสนใจก็คือ การให้คุณค่าแก่ภาพยนตร์คลาสสิกนี้ อาจจะเป็นเหตุผลหลัก
เหตุผลหนึ่งที่ทำให้ลักษณะการประเมินคุณค่าภาพยนตร์ของ ประวิทย์ แต่งอักษร มักจะเป็นไปใน
เชิงบวกมากกว่าลบ และแม้ว่าจะมีการประเมินคุณค่าเชิงลบเอาไว้ ก็มักจะมีการประนีประนอม
โดยการแสดงคุณค่าเชิงบวกกำกับเอาไว้ด้วย ตัวอย่างเช่น ในบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง Blade
Runner ซึ่งมีการวิจารณ์เปรียบเทียบกันระหว่างฉบับที่ออกฉายในปี ค.ศ. 1982 และฉบับ
Director's Cut ที่ออกฉายในปี ค.ศ. 1992 มีการประเมินคุณค่าในลักษณะที่ประนีประนอม
ระหว่างจุดเด่นและจุดด้อยของภาพยนตร์ทั้งสองเวอร์ชัน

คงไม่มีความจำเป็นใด ๆ ต้องสรุปว่า Blade Runner ฉบับไหนพิเศษหรือยอดเยี่ยม
มากกว่ากัน เพราะต่างก็มีข้อดีและข้อด้อยในตัวมันเอง เรื่องหนึ่งอาจกล่าวได้
ว่าชี้นำมากเกินไป ในขณะที่อีกเรื่องก็เกือบ ๆ จะปล่อยให้ผู้ชมเคืองคิ้วคางใน

⁴⁵ประวิทย์ แต่งอักษร, "Three Days of the Condor (1975) : สามวันอันตราย,"

ท่ามกลางข้อมูลที่เลือนลอย แพน ๆ หนึ่งแนวนิยายวิทยาศาสตร์คงจะไม่ประสบปัญหาในการติดตามเรื่องที่เต็มไปด้วยรายละเอียดซับซ้อนและล้ายุค แต่นักดูหนังทั่วไป อาจจะต้องอาศัยความพยายามมากกว่าปกติในการดู อย่างที่กล่าวเอาไว้แล้วในตอนต้น มันอาจเป็นเรื่องจำเป็น ที่จะต้องดูหนังเรื่องนี้ซ้ำมากกว่าหนึ่งรอบ เพื่อผู้ชมจะได้ค้นพบด้วยตัวเองว่า มันเป็นหนังที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ⁴⁶

จากตัวอย่างที่ยกมาจากบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง Blade Runner นี้ จะเห็นว่าการแสดงความคิดเห็นเชิงประเมินคุณค่าของ ประวิทย์ มีลักษณะประนีประนอมระหว่างคุณค่าที่เป็นบวกและคุณค่าที่เป็นลบ โดยการแสดงความคิดเห็นจะไม่มีลักษณะที่เด็ดขาด แต่จะพยายามใกล้เคียงทั้งจุดดีและจุดด้อยของภาพยนตร์ให้มีความเสมอภาคกัน ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากความระมัดระวังการแสดงความคิดเห็นที่ไม่ต้องการสะท้อนทัศนคติที่เป็นบวกและลบให้มากเกินไปของนักวิจารณ์ด้วยเช่นกัน

ทั้งนี้และทั้งนั้น คงเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเขียนวิจารณ์ถึงภาพยนตร์คลาสสิกที่มักจะเป็นภาพยนตร์ที่มีคุณค่าดีเด่นในด้านใดด้านหนึ่งอยู่แล้วด้วยนั่นเอง การแสดงความคิดเห็นเชิงประเมินคุณค่าต่อภาพยนตร์จึงมีลักษณะอ่อนน้อมถ่อมตนต่อความคลาสสิกของภาพยนตร์

บทบาทหน้าที่ในการรายงานสภาพความเป็นไปในสังคม

บทบาทหน้าที่ในการรายงานสภาพความเป็นไปในสังคมของ ประวิทย์ แต่งอักษร เป็นบทบาทหน้าที่ที่พบจำนวนไม่มากนัก โดยจากการตรวจสอบบทวิจารณ์ภาพยนตร์ของ ประวิทย์ จำนวน 23 ชิ้น ในนิตยสารสตาร์พิคส์ ปี พ.ศ. 2548 พบว่า ประวิทย์ ได้ทำบทบาทหน้าที่นี้ในบทวิจารณ์จำนวน 7 ชิ้น หรือคิดเป็นร้อยละ 30

บทบาทหน้าที่ในการรายงานสภาพความเป็นไปในสังคม จะมีลักษณะของการรายงานสภาพแวดล้อมและความเป็นไปในสังคมใดสังคมหนึ่งหรือในอุตสาหกรรมภาพยนตร์แห่งใดแห่งหนึ่ง โดยเนื้อหาสำคัญของการรายงานนั้นมักจะเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของภาพยนตร์ที่กำลังพูดถึง ดังตัวอย่างเช่น ในบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง Blue ประวิทย์ ได้ทำการรายงานสภาพภัยพิบัติธรรมชาติที่คลื่นยักษ์สึนามิได้เข้าถล่มจังหวัดทางตอนใต้ของประเทศไทยในลักษณะดังต่อไปนี้

⁴⁶ประวิทย์ แต่งอักษร, "Blade Runner (1982) : เครื่องปิ้งขนมปังที่รัก," สตาร์พิคส์ 652 (ปักษ์แรกเมษายน 2548):97-99.

คงไม่มีใครนึกใครฝันมาก่อนว่า พิบัติภัยทางธรรมชาติที่ปะทุขึ้นในภูมิภาคของเอเชียตอนใต้และในบ้านเรา จะร้ายแรง น่าสะพรึงกลัว และสร้างความพินาศย่อยยับอย่างใหญ่หลวงถึงเพียงนี้ เชื่อกันเหลือเกินว่า ไม่มีใครไม่ถูกกระทบจากหายนะที่จุใจอย่างไม่ทันตั้งตัว ในตอนเช้าวันอาทิตย์หลังคริสต์มาส นั้นรวมถึงคนที่ไม่ได้ประสบเหตุโดยตรง และได้แต่เฝ้าติดตามข่าวคราวจากหน้าจอทีวีและหนังสือพิมพ์ มันเป็นเหตุการณ์ที่ท่วมท้นความรู้สึกอย่างชนิดที่ไม่สามารถสรรหาถ้อยคำใด ๆ มาอธิบาย⁴⁷

ในขณะที่บทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่องโรงแรมนรก ซึ่งเป็นภาพยนตร์ไทยในอดีตที่ทรงคุณค่า ประวิทย์ ก็ได้รายงานสภาพปัญหาในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยที่ยังไม่มีระบบจัดเก็บและอนุรักษ์ภาพยนตร์ที่ได้มาตรฐาน ดังต่อไปนี้

ปัญหาพื้นฐานก็เป็นอย่างที่เราคุ้น บ้านเราในอดีต ไม่มีระบบจัดเก็บหรือประเพณีของการอนุรักษ์หนัง รวมถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นเรื่องเป็นราว และหอภาพยนตร์แห่งชาติที่เพิ่งตั้งขึ้นมาได้เพียงแค่ 21 ปี ตลอดจนมูลนิธิหนังไทยที่ดูเหมือนเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงแข็งขันในการโปรโมทหนังไทยหลายต่อหลายเรื่องที่ถูกหลงลืม ก็เป็นแค่หน่วยงานเล็กๆ ที่มีภาระเกินตัว ผลต่อเนื่องก็คือ นอกจากหนังไทยรุ่นเก่าที่ได้รับการยกย่องหลายต่อหลายเรื่องจะไม่มีโอกาสได้แนะนำตัวเองให้กับคนดูหนังรุ่นใหม่ได้รู้จักอย่างถ่องแท้จริงจัง ผลงานจำนวนมากเหล่านั้น ก็ยังเป็นที่สันนิษฐานได้ว่ามันเสื่อมสภาพหรือหายสาบสูญไปพร้อมกับกาลเวลา ดังนั้นมันจึงไม่ใช่เรื่องน่าแปลกใจอะไร ที่ผู้ชมในบ้านเราโดยเฉลี่ยแล้ว จะมีภูมิความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของหนังไทยในระดับที่ไม่แข็งแรง มันกระทบถึงการสานต่อคุณค่าจากคนเจนเนอเรชันหนึ่งไปสู่คนอีกเจนเนอเรชันหนึ่ง ทั้งในแวดวงของผู้สร้างและแวดวงของผู้เสพอย่างน่าเสียดาย⁴⁸

ลักษณะของการรายงานสภาพความเป็นไปทางสังคมนี้ มักจะมีความเชื่อมโยงกับเนื้อหาของภาพยนตร์ที่ ประวิทย์ ต้องการพูดถึงในบทวิจารณ์ เช่นในการรายงานสภาพภัยพิบัติทางธรรมชาติสันามิที่ทำให้เกิดความสูญเสียอย่างมากมายมหาศาลดังที่ปรากฏในบทวิจารณ์

⁴⁷ประวิทย์ แต่งอักษร, "Blue (1993) : ...And Life Goes On," สตาร์พิคส์ 647 (ปักษ์หลังมกราคม 2548):65-67.

⁴⁸ประวิทย์ แต่งอักษร, "โรงแรมนรก (พ.ศ. 2500) : มรดกหนังไทย มรดกหนังโลก," สตาร์พิคส์ 658 (ปักษ์แรกกรกฎาคม 2548):97-99.

ภาพยนตร์เรื่อง Blue นั้น มีความสอดคล้องกับเนื้อหาหลักของภาพยนตร์เรื่อง Blue ที่พูดถึงความพรัดพรากสูญเสียของตัวละครเอกของภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวเช่นเดียวกัน หรือในการสะท้อนสภาพปัญหาในการอนุรักษ์ภาพยนตร์ไทยในบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่องโรงแรมนรก ก็มีความสอดคล้องกับเหตุการณ์ที่ม้วนฟิล์มของภาพยนตร์เรื่องโรงแรมนรกที่เคยเชื่อกันว่าได้สิ้นอายุขัยไปหมดแล้ว แต่เมื่อภายหลังก็ได้มีการรับมอบภาพยนตร์เรื่องนี้และเรื่องอื่น ๆ จากห้องแล็บจากต่างประเทศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยยังไม่มีประเพณีอนุรักษ์ภาพยนตร์ที่ดีพอ ประวิทย์จึงได้รายงานสภาพปัญหาในจุดนี้ ก่อนที่จะกล่าวถึงภาพยนตร์เรื่องโรงแรมนรกซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่ประวิทย์ต้องการพูดถึง

ปัจจัยที่มีส่วนกำหนดบทบาทหน้าที่ในการรายงานสภาพความเป็นไปทางสังคมของประวิทย์ แต่งอักษร นี้ ส่วนหนึ่งเป็นไปได้อาจจะเกิดมาจากภูมิหลังของ ประวิทย์ ที่จบการศึกษาในสาขาวิชาการหนังสือพิมพ์ และเคยมีประสบการณ์ในการเขียนสื่อบทความในนิตยสารกรุงเทพ 30 ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเขียนรายงานสภาพการณ์ในสังคมโดยตรง และอีกส่วนหนึ่งอาจจะเกิดมาจากความสนใจส่วนตัวของ ประวิทย์ เอง ที่มักจะให้ความสำคัญกับเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคม ในทำนองที่ช่วยให้การเชื่อมโยงความสนใจของผู้อ่านและผู้เขียนเป็นไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้นด้วย

ทั้งนี้และทั้งนั้น บทบาทหน้าที่ในการรายงานสภาพความเป็นไปในสังคมนี้ น่าจะถูกกำหนดมาจากลักษณะของการสื่อสารมวลชนที่มีหน้าที่สำคัญในการรายงานสภาพการณ์ต่าง ๆ ของสังคมให้ประชาชนได้รับทราบอยู่แล้วด้วยเช่นกัน หรืออาจจะกล่าวได้ว่า คุณลักษณะของการสื่อสารมวลชนที่ต้องถ่ายทอดเรื่องราว สภาพการณ์ และความเป็นไปต่าง ๆ ในสังคมไปสู่ประชาชนจำนวนมากนั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการรายงานสภาพความเป็นไปในสังคมของนักวิจารณ์

การแสดงบทบาทหน้าที่ในการรายงานสภาพความเป็นไปในสังคมของ ประวิทย์ แต่งอักษร ยังได้ช่วยทำให้ผู้อ่านได้ตระหนักถึงสภาพปัญหาหรือข้อเท็จจริงบางประการที่กำลังเกิดหรือเคยเกิด เพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านได้นำไปติดต่อ ซึ่งในขณะเดียวกันก็เป็นเสมือนการบันทึกเอกสารทางสังคมลงบนบทวิจารณ์ภาพยนตร์เพื่อสะท้อนข้อเท็จจริงทางสังคมในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ เอาไว้ด้วย

บทบาทหน้าที่ในการชักจูงใจ

จากการตรวจสอบบทวิจารณ์ภาพยนตร์ของ ประวิทย์ แต่งอักษร ในนิตยสาร สตาร์พิคส์ ปี พ.ศ. 2548 จำนวน 23 ชิ้น พบว่าบทบาทหน้าที่ในการชักจูงใจเป็นบทบาทหน้าที่พบได้น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับบทบาทหน้าที่อื่น ๆ คือพบในบทวิจารณ์ภาพยนตร์เพียง 4 จาก 23 ชิ้น หรือคิดเป็นร้อยละ 17

บทบาทหน้าที่ในการชักจูงใจมีลักษณะของการชักชวน จูงใจ ทำให้เชื่อ หรือกระตุ้นเร้าให้ผู้อ่านบทวิจารณ์เกิดการตัดสินใจหรือเห็นคล้อยตามนักวิจารณ์ในการหาโอกาสชมภาพยนตร์เรื่องที่นักวิจารณ์กำลังพูดถึง

ตัวอย่างของการแสดงบทบาทหน้าที่ในการจูงใจ เช่น ในบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง โรงแรมนรกนั้น ประวิทย์ ได้พยายามชี้ให้ผู้อ่านได้เห็นถึงคุณค่าของภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวในแง่ที่ว่า ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็น “อนุสรณ์ที่ย้ำเตือนให้เราได้ตระหนักและภาคภูมิใจว่าหนังไทยก็มีรากของตัวเองที่ยังลึกและแข็งแรง” โดยในบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่องนี้ มีการชักชวนให้ผู้อ่านได้ “เก็บหนังเรื่องนี้ไว้” โดยได้ลงที่อยู่ในการสั่งซื้อดีวีดีภาพยนตร์เรื่องโรงแรมนรกเอาไว้ในตอนท้ายของบทวิจารณ์ ในลักษณะที่เป็นการชักจูงใจให้ผู้อ่านเกิดการตัดสินใจหาโอกาสไปซื้อมาเก็บไว้ชม

จนถึงทุกวันนี้ นักดูหนังหลาย ๆ คน อาจจะเคยได้ดูโรงแรมนรกไปแล้ว แต่ถึงอย่างนั้น การได้ดูซ้ำ หลังจากเวลาผ่านไปสักระยะ หรือการเก็บหนังเรื่องนี้ไว้ ก็อาจเป็นเรื่องจำเป็น มันไม่ใช่เรื่องของการตรวจสอบคุณค่าของผลงานที่เราต่างรู้ว่า มันผ่านพ้นการพิสูจน์ด้วยกาลเวลาไปเรียบร้อยแล้ว แต่มันเป็นเหมือนอนุสรณ์ที่ย้ำเตือนให้เราได้ตระหนักและภาคภูมิใจว่าหนังไทยก็มีรากของตัวเองที่ยังลึกและแข็งแรง หมายเหตุ สนใจสั่งซื้อ ดีวีดี ภาพยนตร์เรื่อง โรงแรมนรก ได้ที่ มูลนิธิหนังไทย โทร. 02 8002716, 01 6155137, 01 6975976, 09 1136533 หรือติดต่อทาง อี-เมล info@thaifilm.com⁴⁹

จะเห็นว่าการจูงใจของ ประวิทย์ จะให้ความสำคัญกับการแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของภาพยนตร์ เพื่อให้ผู้นำหนักในการชักชวนผู้อ่านได้ “ดูซ้ำ” โดยเหตุผลหนึ่งที่ ประวิทย์ ต้องการชักชวนให้ผู้อ่านได้กลับมาชมภาพยนตร์เรื่องนี้ซ้ำก็เพราะว่าผู้อ่านบทวิจารณ์บางคนอาจจะเคยได้ชมภาพยนตร์เรื่องนี้มาแล้ว สิ่งนี้อาจจะถือว่าเป็นข้อจำกัดของการเขียนถึงภาพยนตร์คลาสสิกข้อ

⁴⁹ประวิทย์ แต่งอักษร, “โรงแรมนรก (พ.ศ. 2500) : มรดกหนังไทย มรดกหนังโลก,” สตาร์พิคส์ 658 (ปีเศษแรกกรกฎาคม 2548):97-99.

หนึ่งที่ต้องเขียนถึงภาพยนตร์ในอดีต ซึ่งผู้อ่านบทวิจารณ์บางคนอาจจะเคยผ่านการชมภาพยนตร์เรื่องนั้นมาก่อนแล้ว การชักจูงใจจึงไม่ใช่แค่เพียงให้กลุ่มคนที่ยังไม่ได้ชมภาพยนตร์ได้หันมาชมภาพยนตร์เรื่องนั้น แต่อาจจะต้องมีการกล่าวถึงผู้อ่านบทวิจารณ์ที่อาจจะได้เคยได้ชมภาพยนตร์เรื่องนั้นมาแล้ว ให้หันกลับมาชมซ้ำอีกครั้งด้วยเช่นกัน

บทบาทหน้าที่ในการชักจูงใจนี้ เป็นไปได้ว่าอาจจะเกิดจากลักษณะการคัดเลือกภาพยนตร์มาเขียนวิจารณ์ของ ประวิทย์ แต่งอักษร เอง กล่าวคือ ภาพยนตร์คลาสสิกที่มีอยู่ในปัจจุบันได้ถูกนำมาผลิตเป็นสื่อวีดีโอและวีดีโอจำนวนมากมาย ซึ่ง ประวิทย์ ก็ได้ทำหน้าที่คอยตรวจสอบและคัดสรรภาพยนตร์คลาสสิกจำนวนหนึ่งที่มีความน่าสนใจเพื่อจะมาเขียนวิจารณ์ลงในนิตยสารสตาร์พิคส์ เมื่อ ประวิทย์ ได้คัดเลือกภาพยนตร์ได้แล้ว ก็เป็นลักษณะธรรมชาติที่อาจจะต้องมีการชักจูงใจให้ผู้อ่านเห็นคุณค่าในภาพยนตร์เรื่องที่ถูกคัดสรรมาเป็นธรรมดา และอีกปัจจัยหนึ่งก็น่าจะมาจากตัวภาพยนตร์ที่เป็นภาพยนตร์คลาสสิก เนื่องจากการได้ชื่อว่าเป็นภาพยนตร์คลาสสิกก็น่าจะสะท้อนได้ว่าภาพยนตร์เรื่องนั้นต้องมีคุณค่าในด้านใดด้านหนึ่ง หรือได้รับการยกย่องในด้านใดด้านหนึ่งแม้เวลาจะผ่านไปนานแล้วก็ตาม และการให้ความสำคัญกับคุณค่าของภาพยนตร์คลาสสิก ก็อาจจะเป็นลักษณะหนึ่งที่เป็นการจูงใจให้ผู้อ่านบทวิจารณ์เกิดความรู้สึกอยากชมขึ้นมาได้

ที่สำคัญไปกว่านั้น วัตถุประสงค์ของผู้เขียนบทวิจารณ์นั่นเอง ที่อาจจะเรียกได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการแสดงบทบาทหน้าที่ในการชักจูงใจให้ผู้อ่านเห็นคล้อยตามในสิ่งที่นักวิจารณ์ต้องการ เช่น จากบทบาทในการชักจูงใจของ ประวิทย์ ที่ปรากฏในบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่องโรงแรมนรก ดังที่ได้ยกตัวอย่างมาแสดงไว้้น จากการสัมภาษณ์ ประวิทย์ ในประเด็นที่ได้ลงสถานที่ในการสัมภาษณ์เรื่องโรงแรมนรกเอาไว้ที่ท้ายบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว นั้น พบว่าเป็นความตั้งใจของ ประวิทย์ เอง ที่ต้องการจะชักจูงใจให้ผู้อ่านสนใจวีดีโอภาพยนตร์เรื่องโรงแรมนรก ดังที่ ประวิทย์ ได้กล่าวว่า

ที่ลงสถานที่จำหน่ายวีดีโอเอาไว้ในบทวิจารณ์เรื่องโรงแรมนรกนั้น เป็นการชักจูงใจคนอ่าน เพราะต้องการช่วยหนังไทย โดยเฉพาะมูลนิธิหนังไทยที่ทำกิจกรรมหลายอย่าง ถ้าเราช่วยอะไรในทางหนึ่งทางใดได้ก็น่าจะทำ และน่าจะเกิดผลดี เพราะถ้ามีคนไปซื้อของของเขา เขาก็จะได้มีเงินมาจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ เพราะเขาเองก็ไม่ใช่ว่าจะขายอะไร จึ่งน่าจะช่วยเหลือ⁵⁰

⁵⁰สัมภาษณ์ ประวิทย์ แต่งอักษร, 18 เมษายน 2549.

อาจจะกล่าวได้ว่า เจตนารมณ์ของผู้เขียนบทวิจารณ์ที่ต้องการให้ผู้อ่านได้เห็นคล้อยตามในสิ่งที่ผู้เขียนต้องการ ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในการแสดงบทบาทหน้าที่ในการชักจูงใจของนักวิจารณ์ ทั้งนี้และทั้งนั้น บทบาทหน้าที่ในการชักจูงใจของ ประวิทย์ แต่งอักษร ที่ปรากฏในคอลัมน์หนังคลาสสิก ก็มีที่มาจากเจตนารมณ์ของ ประวิทย์ ที่ต้องการเขียนแนะนำภาพยนตร์คลาสสิกให้คนทั่วไปได้รู้จักด้วยเช่นกัน ดังที่ ประวิทย์ ได้กล่าวว่า เหตุผลหนึ่งในการเขียนถึงภาพยนตร์คลาสสิกนั้น เป็นเพราะว่า “อยากให้คนรู้จักและรักการดูหนังเก่า”⁵¹ นั่นเอง

บทบาทหน้าที่ของ ประวิทย์ แต่งอักษร ที่ปรากฏในบทวิจารณ์ภาพยนตร์แต่ละเรื่อง

จากการวิเคราะห์ที่ผ่านมา จะเห็นว่าบทบาทหน้าที่ของ ประวิทย์ แต่งอักษร ในฐานะนักวิจารณ์ภาพยนตร์ ประกอบไปด้วยบทบาทหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสาร, บทบาทหน้าที่ในการวิเคราะห์ตีความ, บทบาทหน้าที่ในการประเมินคุณค่า, บทบาทหน้าที่ในการรายงานสภาพความเป็นไปในสังคม และบทบาทหน้าที่ในการชักจูงใจ โดยบทบาทหน้าที่ถือว่าโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของ ประวิทย์ แต่งอักษร คือ บทบาทหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสารของภาพยนตร์แต่ละเรื่องอย่างละเอียดลออ ที่สะท้อนให้เห็นถึงการค้นคว้าข้อมูลอย่างหนัก รวมทั้งการอ้างอิงถึงภาพยนตร์เรื่องอื่น ๆ ที่สามารถนำมาเทียบเคียงกับภาพยนตร์เรื่องที่กำลังพูดถึง โดยบทบาทหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสารนี้ ยังส่งผลต่อการแสดงบทบาทหน้าที่อื่น ๆ ของ ประวิทย์ ด้วยเช่นกัน จนอาจกล่าวได้ว่าบทบาทหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสารของภาพยนตร์ ถือเป็นหัวใจสำคัญในการเขียนบทวิจารณ์ภาพยนตร์ของ ประวิทย์ แต่งอักษร

อย่างไรก็ดี เพื่อแสดงให้เห็นถึงการแสดงบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ทั้ง 5 ประการ ของ ประวิทย์ แต่งอักษร ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้นำแบบตรวจสอบบทบาทหน้าที่ตามที่ได้นำเสนอเอาไว้ในบทที่ 3 มาทำการสรุปบทบาทหน้าที่ของ ประวิทย์ แต่งอักษร ที่ปรากฏในบทวิจารณ์ภาพยนตร์แต่ละเรื่อง ออกมาเป็นตาราง ได้ดังต่อไปนี้

⁵¹สัมภาษณ์ ประวิทย์ แต่งอักษร, 18 เมษายน 2549.

1. บทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง The Phantom of the Opera

ตารางที่ 5.1

บทบาทหน้าที่ของ ประวิทย์ แต่งอักษร ที่ปรากฏในบทวิจารณ์ภาพยนตร์
เรื่อง The Phantom of the Opera

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
1. บทบาทหน้าที่ ในการให้ ข้อมูลข่าวสาร	มี	<u>ข้อมูลเบื้องต้น</u> THE PHANTOM OF THE OPERA (1925) : ปีศาจจำแลง <u>ข้อมูลเกี่ยวกับที่มาของภาพยนตร์</u> ถ้าหากจะนับกันอย่างถี่ถ้วนจริง ๆ บางทีหลายคนอาจจะนึกไม่ถึงว่า นิยายลึกลับเขย่าขวัญของ กัสตอง เลอรูซ์ เรื่อง The Phantom of the Opera ซึ่งได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี 1910 ถูกนำมาสร้างเป็นหนังรวมแล้วถึงสิบครั้งเป็นอย่างน้อย ฉบับที่เก่าที่สุดเท่าที่ข้อมูลระบุไว้ เป็นหนังเยอรมันที่สร้างในปี 1916 ชื่อว่า Das Phantom der Oper ส่วนใหม่ที่สุดได้แก่หนังของ โจเอล ชูมัคเกอร์ ชื่อเรื่องเดียวกับนิยาย ซึ่งกำลังออกฉายในบ้านเรา ช่วงนี้... สิ่งทีหลายคนคงไม่รู้ ก็คือนิยายของเลอรูซ์เมื่อครั้งแรก ที่ได้รับการเผยแพร่ นอกจากจะไม่ได้รับคำวิจารณ์ในทางชื่นชมแล้ว ยอดขายก็อยู่ในขั้นไม่น่าพอใจ เรียกได้ว่า มองไม่เห็นวิแวเลย่ว่าในเวลาต่อมา มันจะกลายเป็นวัตถุดิบที่ถูกนำไปพัฒนาเป็นหนังและละครเวทีซ้ำ ๆ ของหลายชาติหลายภาษา (รวมไปถึง เกมคอมพิวเตอร์) <u>ข้อมูลเกี่ยวกับนักแสดง</u> กล่าวกันว่า คนที่ช่วยพลิกฟื้นชีวิตของนิยายเรื่องนี้ให้วนกลับมาอยู่ในความสนใจของคนวงกว้าง ก็คือ ลอน แชนนีส์ นักแสดงอเมริกัน เจ้าของฉายา 'มนุษย์พันหน้า'ผู้รับบท The

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
		Phantom หรือปีศาจในโรงละครโอเปร่า . . . อันที่จริงแล้ว ก่อนหน้า ลอน แชนนีเย่ จะนำแสดงในบทนี้ เขาก็เคยได้รับบทคล้ายคลึงกันที่สร้างชื่อในระดับกว้างขวางมาแล้วใน Hunchback of Notre Dame (1923) <u>ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาพยนตร์</u> กำกับภาพยนตร์-รูเพิร์ต จูเลียน / อำนวยการสร้าง-คาร์ล แลมมี้ / บทภาพยนตร์-เอลเลียตต์ เจ.คลอว์สัน, เรย์มอนด์ ชรีค จากนิยายของกัสตองเลอรูซ์ / กำกับภาพ-ชาร์ลส์ แวน อิงเกอร์ / ลำดับภาพ-กิลมอร์ วอลส์คเกอร์, มอริซ พิวาร์ / ผู้แสดง-ลอน แชนนีเย่, แมรี พิลบิน, นอร์แมน เคอร์รี, อาร์เธอร์ เอดมันด์ คาร์ยู, สนิทซ์ เอดเวิร์ดส์, กิบสัน โกวแลนด์, จอห์น เซนโพลิส, เบอร์นาร์ด ซีเกล, จอห์น มิลแจน / ขาวดำ / ความยาว 79 นาที
2. บทบาทหน้าที่ ใน การ วิเคราะห์ ตีความ	มี	<u>วิเคราะห์เนื้อหา</u> ถ้าจะสรุปโครงเรื่องอย่างคร่าว ๆ ของนิยายเรื่อง The Phantom of the Opera มันก็เป็นเรื่องในแนวเดียวกับ Beauty and the Beast นั่นเอง หรือความสัมพันธ์ระหว่างสาวสวยกับชายหน้าตาอัปลักษณ์ <u>วิเคราะห์สี</u> . . . การย้อมฟิล์มเป็นสีเขียวในฉากที่มีเอริคมาเกี่ยวข้อง ก็ยิ่งทำให้มองเห็นความผิดธรรมชาติของตัวละครนี้ ยังไม่ต้องเอ่ยถึงฉากงานเลี้ยงแฟนซีสวมหน้ากาก ที่คนดูคงนึกไม่ถึงว่า อยู่ดี ๆ หญิงขาวดำ (ในลักษณะย้อมสีตามอารมณ์ของหนัง) ก็เปลี่ยนไปเป็นหนังสี ด้วยเทคนิคที่เรียกว่า two-strip technicolor มันขับเน้นให้ชุดแฟนซีสีแดงเลือดนกของเอริค ทั้งความและสร้างความกระดึบกระสายให้ผู้ชม

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
3. บทบาทหน้าที่ ในการประเมิน คุณค่า	มี	<u>ประเมินภาพยนตร์โดยรวม</u> ความจริงอย่างหนึ่งที่ต้องยอมรับคือ The Phantom of the Opera ไม่ใช่หนังที่ลงตัวครบถ้วนในทุกด้าน หลาย ๆ ส่วนยังนับว่าอ่อนด้อย อาทิ การสอดแทรกมุขตลกแบบไล่ล่าที่แทบไม่มีความจำเป็นต่อเนื้อเรื่อง เข้ามา หรือการแสดงของพระเอกนางเอกของเรื่องที่ไม่โน้มน้าวชักจูง แต่ข้อบกพร่องเหล่านั้นก็แทบไม่ได้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพโดยรวม เครื่องยืนยันที่ดีที่สุดก็คือกาลเวลาที่ผ่านพ้นไปแล้วแปดสิบปีอดิบัพอดิ ทว่า The Phantom of the Opera ฉบับหนังเจียบ ก็ยังคงถูกนึกถึงในฐานะหนังสยองขวัญที่ให้ความรู้สึกหลอกหลอน และชวนหวาดผวาที่สุดเรื่องหนึ่งเท่าที่เคยสร้างกันมา <u>ประเมินฉาก</u> ฉากที่ผู้ชมได้เห็นโฉมหน้าที่แท้จริงที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้หน้ากาก ยังคงเป็นฉากที่น่าตื่นตระหนกที่สุดฉากหนึ่งในโลกของภาพยนตร์ แม้จะวัดด้วยมาตรฐานของการนำเสนอในปัจจุบัน <u>ประเมินการแต่งหน้าและการแสดง</u> เมคอัพใบหน้าอันบูดเบี้ยวผิดส่วนของ ลอน แชนนีเย่ ได้ทำให้เอริกกลายเป็นตัวละครที่สั่นคลอนความรู้สึกของใครก็ตามที่ได้พบเห็น แต่ที่สำคัญและมีความหมายยิ่งไปกว่านั้น ก็คือแอดดิงของ แชนนีเย่ที่ทำให้ผู้ชมตระหนักถึงความวิปริตในสภาพจิตและความนึกคิดของตัวละคร มันช่วยขับเคลื่อนให้หนังดำเนินไปอย่างทรงพลัง และสะกิดให้ผู้ชมเฝ้าคอยอย่างจดจ่อกับผลลัพธ์ที่ตัวละครต้องเผชิญในตอนท้าย

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
		<u>ประเมิงานสร้างและการกำกับภาพ</u> อีกส่วนหนึ่งที่โดดเด่นสะดุดตาพอกัน ก็คืองานสร้างและงานกำกับภาพ โดยเฉพาะจากอาณาจักรใต้ดินของเฮอร์ค ที่นอกจากจะเผยให้เห็นคุคลองเล็ก ๆ ที่มันต้องใช้เป็นหนทางสัญจรไปสู่เซฟแฮร์สส่วนตัว สภาพโดยรวมยังเต็มไปด้วยโพรงลึกลับที่ชวนวังเวงมากมาย คนทำหนังประสบความสำเร็จอย่างสูงในการใช้ประโยชน์จากฉากและการเล่นแสงเงา เพื่อสร้างบรรยากาศที่ทั้งไม่แน่นอน และไม่น่าไว้วางใจ ขณะเดียวกันการย้อมฟิล์มเป็นสีเทียมในฉากที่มีเฮอร์คมาเกี่ยวข้อง ก็ยิ่งทำให้มองเห็นความผิดธรรมชาติของตัวละครนี้ ยังไม่ต้องเอ่ยถึงฉากงานเลี้ยงแฟนซีสวมหน้ากากที่คนดูคงนึกไม่ถึงว่าอยู่ดี ๆ หญิงชาวดำ (ในลักษณะย้อมสีตามอารมณ์ของหนัง) ก็เปลี่ยนไปเป็นหญิงสี ด้วยเทคนิคที่เรียกว่า two-strip technicolor มันขบขันให้ชุดแฟนซีสีแดงเลือดนกของเฮอร์ค ทั้งดูคามและสร้างความกระสับกระส่ายให้ผู้ชม
4. บทบาทหน้าที่ในการรายงานความเป็นไปในสังคม	ไม่มี	-
5. บทบาทหน้าที่ในการชักจูงใจ	ไม่มี	-

2. บทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง Blue

ตารางที่ 5.2

บทบาทหน้าที่ของ ประวิทย์ แต่งอักษร ที่ปรากฏในบทวิจารณ์ภาพยนตร์
เรื่อง Blue

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
1. บทบาทหน้าที่ ในการให้ ข้อมูลข่าวสาร	มี	<u>ข้อมูลเบื้องต้น</u> BLUE (1993) : ...and life goes on <u>ข้อมูลเกี่ยวกับผู้กำกับภาพยนตร์</u> Blue (1993) ของ คริสทอฟ คีส์ลอฟสกี คนทำหนังชั้นครูชาว โปแลนด์ เป็นตอนแรกของหนังไตรภาคที่ตั้งชื่อตามสี (และ นำเสนอเนื้อหาตามความหมายของ) ธงชาติของประเทศฝรั่งเศส <u>ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาพยนตร์</u> กำกับภาพยนตร์-คริสทอฟ คีส์ลอฟสกี / อำนวยการสร้าง-มาริน คาร์มิทซ์ / บทภาพยนตร์-คริสทอฟ คีส์ลอฟสกี, คริสทอฟ เพียซี วิช / กำกับภาพ-สลาโวเมียร์ อิดเซียค / ออกแบบงานสร้าง-โคลัด เลอนัวร์ / ลำดับภาพ-ฌาคส์ วิททำ / ดนตรีประกอบ-ชบิกนิว ไพ รสนเนอร์ / ผู้แสดง-จูเลียตต์ บิโนช, เบนิวต์ เรอแกนต์, ฟลอเรนซ์ เพอร์เนล, ชาร์ลลอตต์ แวรรี่ / สี / ความยาว 98 นาที
2. บทบาทหน้าที่ ในการ วิเคราะห์ ตีความ	มี	<u>วิเคราะห์เนื้อหา</u> คำถามที่คีส์ลอฟสกีฝากไว้ในห้วงคิดคำนึงของผู้ชมก็คือ มนุษย์ เราสามารถปลดปล่อยตัวเองจากความผูกพันเหล่านี้ได้หรือ แน่นอนว่า เขาใช้เรื่องราวของจูลีเพื่อค้นหาคำตอบนั้น ... คีส์ลอฟสกีก็คงมีความเชื่อคล้าย ๆ กับนักทำหนังแนวปรัชญา หลาย ๆ คนที่เห็นว่าความทุกข์เป็นเหมือนกับเพื่อนเก่าที่เราต่าง คุ้นเคย แต่ถึงอย่างนั้น ชีวิตก็จำเป็นต้องดำเนินต่อไป

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
		<u>วิเคราะห์ฉาก</u> ฉากหนึ่งในระหว่างนี้ที่มีความหมายพอสมควร คือฉากที่จูเลีย ไทรคัพท์ไปหา โอลิวิเออร์ (เบนวูด เรอแกนต์) เพื่อนนักดนตรีของ แพททริช ที่แอบหลงรักเธอมาช้านาน แล้วบอกให้เขามหาในยามค่ำคืน แทบไม่ต้องสงสัยเลยว่า มันเป็นการเชื้อเชิญที่ส่อนัยทางเพศ แต่ผู้ชมได้ตระหนักว่า เช็กส์ในฉากนี้ไม่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาความพึงพอใจในทางรสชาติ หรือ การตอบสนองด้านกามารมณ์ แต่กลับคล้ายว่า มันเป็น 'พิธีการ' อย่างหนึ่ง ของการตัดขาดตัวเองจากชีวิตเดิม ๆ <u>วิเคราะห์ดนตรีประกอบและเทคนิคภาพยนตร์</u> หนังจงใจใช้เสียงดนตรีจากคอนแชร์โต้ที่ยังเขียนไม่เสร็จ ซึ่งผุดขึ้นมาในห้วงคิดคำนึงของตัวละคร บอกถึงการที่เธอไม่สามารถสลัดความเจ็บปวดแต่หนหลังให้หลุดพ้นไปได้โดยสิ้นเชิง เสียงดนตรีนี้มักจะมาพร้อมกับการใช้เทคนิค fade to black ซึ่งปกติแล้วเป็นเทคนิคที่ใช้เพื่อสิ้นสุดฉากหนึ่ง แล้วเริ่มต้นอีกฉากหนึ่ง แต่ fade to black ในหนังเรื่องนี้ไม่ได้ทำหน้าที่ตามขนบพื้นฐานของมัน เพราะเมื่อภาพปรากฏขึ้นมาอีกครั้ง มันกลับเป็นภาพเดียวกับก่อนหน้านั้น ซึ่งก็คือภาพของจูเลีย ด้วยเหตุนี้ การใช้ fade to black จึงหมายถึงการตกอยู่ในห้วงภวังค์ส่วนตัว และความมืดที่คงค้างบนจอ ทดแทนเรื่องบางอย่างที่เธอพยายามลืม <u>วิเคราะห์การใช้สี</u> ... อีกเทคนิคที่ถูกใช้อย่างโดดเด่น ก็คือการเล่นกับสีน้ำเงิน จากที่เธอว่ายน้ำในสระน้ำเพียงลำพัง ซึ่งอาบไว้ด้วยแสงสีน้ำเงิน และเราได้เห็นไม่น้อยกว่า 3-4 ครั้งตลอดเรื่อง ถูกใช้เพื่อตอกย้ำ

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

บทบาบทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
		โลกส่วนตัวของจูลี ที่ไม่ต้องการผูกมัดกับใคร ทว่าในทางกลับกัน โมบายลีสี่น้ำเงินซึ่งเป็นของลูกสาวเธอ และเป็นของสิ่งเดียวที่เธอเก็บติดตัวมา กลับเป็นพันธนาการที่กักขังเธอไว้กับอดีตที่ยังคงวนเวียน <u>วิเคราะห์ตัวละคร</u> กล่าวไปแล้ว จูลีนับเป็นตัวละครที่มีบางสิ่งบางอย่างเสมอต้นเสมอปลาย นั่นคือ ผู้ชมไม่สามารถล่วงรู้ได้อย่างแน่ชัดเลยว่า เหตุผลที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมที่น่าฉงนสนเท่ห์นั้นคืออะไร ถึงอย่างนั้นความเปลี่ยนแปลงที่เห็นเป็นรูปธรรมก็คือจูลีไม่ได้ปล่อยให้อิทธิพลของเธอร่อนเร่พเนจรตามยถากรรมอีกแล้ว และเธอกล้าแค้นต่อการดำเนินชีวิตอย่างปฏิกิริยาคนธรรมดาอีกครั้ง
3. บทบาบทหน้าที่ในการประเมินคุณค่า	มี	<u>ประเมินภาพยนตร์โดยรวม</u> อย่างที่นักดูหนังทั้งหลายคงจะมองเห็นเหมือนกัน Blue ไม่ใช่หนังที่ง่ายต่อการติดตามและทำความเข้าใจ อันเนื่องจากตัวหนังไม่ได้รองรับไว้ด้วยคำอธิบายอย่างตรงไปตรงมา แต่ในทางกลับกัน มันก็เป็นหนังหนึ่งในน้อยเรื่องเหลือเกิน ที่ถ่ายทอดแง่มุมเกี่ยวข้องกับชีวิตได้อย่างลึกซึ้ง คมคาย และปราศจากการประนีประนอมเพื่อเอาอกเอาใจผู้ชม ข้อสำคัญ กระบวนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตในหนังเรื่องนี้ เป็นของคนทำหนังที่ผ่านร้อนผ่านหนาวมาอย่างโชกโชน และมันได้รับการนำเสนออย่างเปี่ยมไปด้วยชั้นเชิง
4. บทบาบทหน้าที่ในการรายงานความเป็นไปในสังคม	มี	คงไม่มีใครนึกใครฝันมาก่อนว่า พิบัติภัยทางธรรมชาติที่ปะทุขึ้นในภูมิภาคของเอเชียตอนใต้และในบ้านเรา จะร้ายแรง น่าสะพรึงกลัว และสร้างความพินาศย่อยยับอย่างใหญ่หลวงถึงเพียงนี้ เชื่อกันเหลือเกินว่า ไม่มีใครไม่ถูกกระแทกจากหายนะที่

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
		จุใจอย่างไม่ทันตั้งตัว ในตอนเช้าวันอาทิตย์หลังคริสต์มาส นั้นรวมถึงคนที่ไม่ได้ประสบเหตุโดยตรง และได้แต่เฝ้าติดตามข่าวคราวจากหน้าจอทีวีและหนังสือพิมพ์ มันเป็นเหตุการณ์ที่ท่วมทับความรู้สึกอย่างชนิดที่ไม่สามารถสรรหาถ้อยคำใด ๆ มาอธิบายจนถึงขณะที่เขียนต้นฉบับนี้ จำนวนตัวเลขของคนที่ต้องจบชีวิตไปพร้อมกับคลื่นยักษ์ทั่วทั้งภูมิภาค รวมแล้วมีมากถึงราว ๆ แสนห้าหมื่นคน ยังไม่นับคนที่ได้รับความบาดเจ็บทางร่างกายและจิตใจ ตลอดจนคนที่สูญหายและยังค้นหาไม่เจออีกมากมาย มันหมายความว่าโดยอ้อมว่า ในแต่ละห้วงวินาทีที่ผ่านพ้นไป ต้องมีคนนับล้าน ๆ ที่ตกอยู่ในปกคลุมของความโศกเศร้าหม่นหมองอันเนื่องจากสูญเสียญาติพี่น้อง คนรัก หรือเพื่อนสนิทมิตรสหายอย่างไม่มีวันหวนคืน
5. บทบาทหน้าที่ในการชักจูงใจ	มี	... มันก็เป็นหนึ่งในน้อยเรื่องเหลือเกิน ที่ถ่ายทอดแง่มุมเกี่ยวข้องกับชีวิตได้อย่างลึกซึ้ง คมคาย และปราศจากการประนีประนอมเพื่อเอาอกเอาใจผู้ชม ข้อสำคัญ กระบวนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตในหนังเรื่องนี้ เป็นของคนทำหนังที่ผ่านร้อนผ่านหนาวมาอย่างโชกโชน และมันได้รับการนำเสนออย่างเปี่ยมไปด้วยชั้นเชิง ทั้งหมดนั้น ส่งผลให้ Blue เป็นหนังที่ไม่สิ้นสุดเพียงแค่การได้ดูรอบแรก การย้อนกลับไปดูซ้ำ (หลาย ๆ ครั้ง) ก็ย่อมจะช่วยให้เราได้ตีความและซึมซับกับความหมายที่ซ่อนเร้นและถ้าหากโชคดี มันน่าจะทำให้เราได้เข้าอกเข้าใจตัวเราเอง, ชีวิต, และความเป็นมนุษย์ที่แท้จริงมากขึ้น

3. บทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง The Purple Rose of Cairo

ตารางที่ 5.3

บทบาทหน้าที่ของ ประวิทย์ แต่งอักษร ที่ปรากฏในบทวิจารณ์ภาพยนตร์
เรื่อง The Purple Rose of Cairo

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
1. บทบาทหน้าที่ ในการให้ ข้อมูลข่าวสาร	มี	<u>ข้อมูลเบื้องต้น</u> THE PURPLE ROSE OF CAIRO (1985) : reality bites <u>ข้อมูลเกี่ยวกับผู้กำกับภาพยนตร์</u> วู้ดดี้ อัลเลน เป็นคนหนึ่งที่เริ่มต้นดูหนังอย่างจริงจังตั้งแต่เขาอายุ เพียงแค่ 5-6 ขวบเท่านั้น ด้วยเหตุผลที่ถูกระบุไว้ในหนังสือ ชีวประวัติของเขาว่า โรงหนังเป็นหนึ่งในสองสามสถานที่ ที่เขา สามารถใช้เพื่อหนีจากความวุ่นวายภายนอก ละทิ้งปัญหาไม่ว่าที่ บ้าน, ครอบครัว, หรือโรงเรียน ไว้เบื้องหลัง เพื่อเข้าไปสู่อีกโลก หนึ่งที่ผู้คนแต่งเนื้อแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าอาภรณ์อันเลิศหรู ใช้ชีวิต อยู่บนชั้นเพนส์เฮ้าส์อันโอโงะ ได้ตอบกันด้วยถ้อยคำหลักแหลม คมคาย และดื่มแชมเปญกันตลอดเวลา หรือบางครั้งบางคราวก็ ได้สนุกกับการผจญภัยที่น่าตื่นเต้นโลดโผนในโลกของหนุ่มหล่อ สาวสวย หรือร่วมอยู่ในสมรภูมิรบต่อสู้กับพวกนาซี อัลเลนกล่าว ยอมรับในภายหลังว่า ประสบการณ์เพื่อฝันในโรงหนังมี ความหมายกับตัวเขาอย่างไม่มีทางลบเลือน และถ้าหากจะมี แก่นความคิดร่วมสักอย่างในหนังเกือบทุกเรื่องของเขา มันคือ การพูดถึงความแตกต่างกัน ระหว่างโลกของความเป็นจริงกับ โลกของความฝัน <u>ข้อมูลเกี่ยวกับเบื้องหลังงานสร้าง</u> วู้ดดี้ อัลเลน เคยให้สัมภาษณ์ว่า ตอนที่เขียนบทหนังเรื่อง Purple Rose. มาถึงตอนนี้ เขาไม่รู้ว่าจะพัฒนาเรื่องถัดจากนี้อย่างไร

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
		และจำต้องยุติขั้นตอนทั้งหมดไว้กลางคัน แต่หลังจากเวลาผ่านพ้นสักพัก เขาก็ค้นพบทางออกสำหรับเนื้อหาและตัวละคร <u>ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาพยนตร์</u> กำกับภาพยนตร์, บทภาพยนตร์-วุฒดี อัลเลน / อำนวยการสร้าง-โรเบิร์ต กรีนฮัท / กำกับภาพ-กอร์ดอน วิลลิส / ออกแบบงานสร้าง-สจวร์ต เวิร์ทเซล / ออกแบบเครื่องแต่งกาย-เจฟฟรีย์ เคอร์แลนด์ / ลำดับภาพ-ซูซาน อี.มอร์ส / ดนตรีประกอบ-ดิก ไฮแมน / ผู้แสดง-มีอา ฟาร์โรว์, เจฟฟ์ แดเนียลส์, แดนนี ไอเอลโล่, เออร์วิง เมทซ์แมน, สเตฟานี ฟาร์โรว์, ไคแอน วิสดี, แวน จอห์นสัน, เอ็ดเวิร์ด เฮอร์มานน์ / สี / ความยาว 82 นาที
2. บทบาทหน้าที่ ใน การ วิเคราะห์ ตีความ	มี	<u>วิเคราะห์เนื้อหาของเพลง</u> ... เริ่มต้นด้วยเสียงเพลง "Cheek to Cheek" ของ เฟรด แอสเตอร์ ที่เนื้อร้องท่อนแรกของเพลง แทบจะเป็นการอธิบายโลกส่วนตัวของชิลีเลียในโรงหนังอย่างตรงไปตรงมา <u>วิเคราะห์การเล่าเรื่อง</u> หนังไม่ได้อธิบายว่า เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นได้อย่างไร อันที่จริงแล้ว มันก็ไม่มีคำตอบจำเป็น เพราะมันไม่ใช่หนังประเภทผู้ชมจะต้องคาดค้นหาเหตุผลจริง ๆ จัง ๆ ประเด็นอยู่ตรงที่ว่า เนื้อหาที่ทำท่าว่าจะยุ่งเหยิงนี้ นำพาผู้ชมไปสู่สาระสำคัญอะไร <u>วิเคราะห์ตัวละคร</u> แต่ถ้าหากจะกล่าวไปแล้ว ทอมไม่เหมือนกับ ฮัมฟรีย์ โบการ์ท ใน Play It Again, Sam ที่จัดจ้านกร้านโลก และคอยเป็นติวเตอร์ให้ตัวเอกในแทบทุกเรื่อง ฐานะของทอมใกล้เคียงกับเชิลีเลีย ไม่ประสีประสากับโลกของความเป็นจริง รู้จักทุกสิ่งทุกอย่างเฉพาะ

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
		ภายในโลกมายา และทันทีที่พ้นจากขอบเขตนั้นไปแล้ว เขา กลายเป็นคนหลงทาง และช่วยเหลือตัวเองไม่ได้เลย
3. บทบาทหน้าที่ ในการประเมิน คุณค่า	มี	<u>ประเมินจาก</u> จากเปิดเรื่องของ The Purple Rose of Cairo ถือเป็นการปูพื้น ที่ นำผู้ชมเข้าสู่เนื้อหาได้กะทัดรัดและชวนติดตาม . . . จากที่นำ สุนัขกลานและชวนให้ขบขันที่สุดจากหนึ่งของหนัง คือเหตุการณ์ บนจอภาพยนตร์ภายหลังจากทอมหนีไปแล้ว บรรดาตัวละครพากันงงเป็นไก่ตาแตก ไม่รู้ว่าจะดำเนินเรื่องกันต่อไปอย่างไร ทั้ง ๆ ที่บทบาทของทอมในหนังเรื่องนี้เป็นเพียงแค่ตัวสมทบ
4. บทบาทหน้าที่ ในการรายงาน ความเป็นไป ในสังคม	ไม่มี	-
5. บทบาทหน้าที่ ในการชักจูงใจ	ไม่มี	-

4. บทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง All About Eve

ตารางที่ 5.4

บทบาทหน้าที่ของ ประวิทย์ แต่งอักษร ที่ปรากฏในบทวิจารณ์ภาพยนตร์
เรื่อง All About Eve

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
1. บทบาทหน้าที่ ในการให้ ข้อมูลข่าวสาร	มี	<u>ข้อมูลเบื้องต้น</u> ALL ABOUT EVE (1950) : ซินเดอเรลล่าจำลอง <u>ข้อมูลเกี่ยวกับนักแสดง</u> ก่อนหน้าที่ เบ็ตตี เดวิส จะถูกเลือกให้รับบท มาริโอ แชนนิง ใน All About Eve (1950) ซึ่งในเวลาต่อมา ได้รับการกล่าวถึงในฐานะที่เป็น 'role of a lifetime' หรือบทบาทการแสดงที่ทั้งสำคัญและมีความหมายอย่างเหลือล้นต่อชีวิตการแสดงของเธอ เส้นทางอาชีพของเดวิสในโลกมายา ไม่เคยตกต่ำและดูเหมือนกำลังดำดิ่งลงสู่ก้นเหวถึงเพียงนี้ เธอเล่นหนังที่ไม่มีอะไรให้จดจำและประสบความสำเร็จล้นหลามทางรายได้หลายต่อหลายเรื่องติดต่อกัน แน่หนอนว่ามันต้องกระทบถึงความนิยมของผู้ชมในตัวเธอ เฮดด้า ฮอฟเปอร์ คอลัมนิสต์ชื่อดังในตอนนั้น เขียนแซวเดวิสประมาณว่า แม้กระทั่งคนที่เป็นราชินีจอเงิน ก็ยังสามารถสั่นล้มกันกระแทกได้ด้วยการเล่นหนังแย ๆ ต่อ ๆ กัน และในฐานะที่บท 'นางตัวร้าย' ในหนังเรื่อง Beyond the Forest (1949) เป็นบทที่แย่ที่สุดเท่าที่เธอเคยรับแสดง ฮอฟเปอร์บอกว่า ถ้าหากเบ็ตตี เดวิส มุ่งมั่นที่จะทำให้อาชีพการแสดงของตัวเองพบกับความอับปาง มันก็ไม่มีครั้งไหนที่เธอจะประสบความสำเร็จในสิ่งที่มุ่งหวังได้ใกล้เคียงความจริงถึงเพียงนี้ <u>ข้อมูลเกี่ยวกับเบื้องหลังงานสร้าง</u> คนที่ถูกวางตัวให้รับบทมาริโอ แชนนิง จริง ๆ คือ คลอเดียห์ โคลแบร์ต แต่แล้วเธอก็ต้องถอนตัวออกไป เนื่องจากได้รับบาดเจ็บ

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
		ส่วนที่แฟน ๆ หนึ่งอาจจะไม่รับรู้ก็คือ เรื่องสั้นที่ใช้ชื่อว่า The Wisdom of Eve ซึ่งหนังสือดัดแปลงนั้น พัฒนามาจากเรื่องจริงของหญิงสาวที่หวังจะได้เข้าไปสู่ความสำเร็จในอาชีพการงาน ด้วยทุกวิถีทาง โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องชอบธรรม และนั่นรวมถึงการเหยียบย่ำคนรอบข้าง และการใช้เสน่ห์ดึงดูดทางเพศ <u>ข้อมูลเกี่ยวกับรางวัลภาพยนตร์</u> น่าเสียดายที่ เบ็ตตี้ เดวิส ไม่สามารถคว้ารางวัลออสการ์ตัวที่สามมาครอบครอง ทั้ง ๆ ที่เธอสมควรได้ด้วยประการทั้งปวง บางคนตั้งข้อสังเกตว่า เป็นเพราะระหว่างเธอกับ แอนน์ แบ็กส์เตอร์ ซึ่งเข้าชิงในสาขาเดียวกัน แย่งคะแนนกันเอง แต่เดวิสก็ตระเวนกวาดรางวัลจากหลายต่อหลายสถาบัน สองสถาบันที่เธอได้รับด้วยความภาคภูมิใจ ก็คือผู้แสดงนำฝ่ายหญิงยอดเยี่ยมจากสมาคมนักวิจารณ์นิวยอร์ก . . . อีกสถาบันก็คือสมาคมนักวิจารณ์จากซานฟรานซิสโก <u>ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาพยนตร์</u> กำกับภาพยนตร์-โจเซฟ แอล.แมนคิวิช / อำนวยการสร้าง-ดาร์ริล เอฟ.ชานุก / บทภาพยนตร์-โจเซฟ แอล.แมนคิวิช จากเรื่อง The Wisdom of Eve โดย แมรี ออร์ / กำกับภาพ-มิลตัน แครสเนอร์ / ดนตรีประกอบ-อัลเฟรด นิวแมน / ลำดับภาพ-บาร์บารา แม็คคลีน / กำกับศิลป์-โลล์ วิลเลอร์, จอร์จ ดับลิว เดวิส / ออกแบบเครื่องแต่งกาย-เอดิธ เฮด / ผู้แสดง-เบ็ตตี้ เดวิส, แอนน์ แบ็กส์เตอร์, จอร์จ แชนเดออร์ส, เซเลสท์ โฮล์มส์, แกรี เมอร์ริล, ฮิวจ์ มาร์โลว์, เรลมา ริทเทอร์ / ขาวดำ / ความยาว 138 นาที

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
2. บทบาทหน้าที่ ในการ วิเคราะห์ ตีความ	มี	<u>วิเคราะห์ตัวละคร</u> อย่างที่ผู้ชมคงมองเห็นได้ด้วยตัวเอง มารโกไม่ใช่คนเลวร้ายอะไร เธอเพียงเอาแต่ใจตัวเอง และคุ้นเคยกับการเป็น 'ศูนย์กลางของจักรวาล' แต่ลึก ๆ แล้ว เธออ่อนไหวและเปราะบาง รวมทั้งตระหนักในความจริงว่าตัวเองกำลังตกอยู่ในช่วงเวลาที่เราเรียกว่าเป็น 'ซาหลง' ในอีกไม่ช้าไม่นาน ภาพมายาของมารโก แชนนิ่ง ที่เธอสร้างขึ้นและเคยดำรงอยู่อย่างยาวนาน ก็จะยุติบทบาทของมัน <u>วิเคราะห์ฉาก</u> ยิ่งไปกว่านั้น จากสุดท้ายยังเผยให้เห็นอีกด้วยว่า ยังมีเด็กสาวที่ไฝฝืนจะก้าวเดินบนเส้นทางนี้ตลอดเวลา และในอีกไม่ช้าไม่นาน สถานะของอีฟก็คงไม่ต่างจากมารโก นั่นคือถูกแทนที่ด้วยเด็กใหม่ที่เต็มไปด้วยความกระตือรือร้น พร้อมจะทำทุกอย่างหรือมากกว่านั้น เพื่อให้ตัวเองได้รับเกียรติยศและชื่อเสียง
3. บทบาทหน้าที่ ในการประเมิน คุณค่า	มี	<u>ประเมินการนำเสนอและบทภาพยนตร์</u> ปัญหาอย่างหนึ่งของ All About Eve อยู่ตรงที่มันใช้ประโยชน์จากภาษาทางด้านภาพน้อยเกินไป และพึ่งพาบทพูดและบทสนทนาที่ตัวละครใช้เชือดเฉือนเป็นสำคัญ ผลลัพธ์ก็คือ มันอาจจะทำให้ผู้ชมที่ไม่มีความชัดเจนทางด้านภาษาหมดความสนใจในตัวหนังไปโดยปริยาย ทั้ง ๆ ที่ถ้าหากจะกล่าวไปแล้ว บทเจรจาในเรื่องบ่งบอกถึงความหลักแหลมคมคายทางด้านภาษา อารมณ์ขันตลอดจนปฏิภาณไหวพริบในการเยาะเย้ยถากถางอย่างน่าตื่นตะลึง บางสำนักถึงกับยกให้เป็นหนังที่แทรกบทพูดที่ดีที่สุดในหนึ่งในโลกภาพยนตร์ทีเดียว ซึ่งก็น่าจะเป็นความจริง ประการสำคัญ ถ้อยคำเสบสันต์เหล่านั้นไม่ได้จำกัดอยู่กับตัวละครคนใดคนหนึ่งเพียงลำพัง แต่แทบทุกคนล้วนได้รับอานิสงส์จากส่วนนี้

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
		(นับรวมถึงนักแสดงสมทบที่บทของเธอมีอยู่น้อยนิด อย่าง มาริลิน มอนโร) และในหลาย ๆ ครั้ง มันทำให้การขับเคลื่อนไปอย่างเผ็ดร้อน <u>ประเมินการแสดง</u> มาร์โก แชนนิง เป็นบทแห่งชีวิตของ เบ็ตตี้ เดวิส และเป็นหนึ่งในสองสามบทที่ทำให้เธอถูกจดจำไปตราบนานเท่านาน อีกสองคนที่ควรได้รับการกล่าวถึง ก็คือเฮลมา ริกเตอร์ ในบทคนรับใช้ของ มาร์โก บทของเธออาจจะน้อยไปสักนิด แต่ทุกครั้งที่ตัวละครตัวนี้โผล่เข้ามา เธอก็แทบจะแย่งความสนใจไปจากทุกคน อีกคนก็คือจอร์จ แชนเดอร์ส ในบทนักวิจารณ์ละครเวที ที่มีส่วนอย่างยิ่งในการกำหนดโทนโดยรวมของเรื่อง ให้ออกมาในลักษณะเหน็บแนม ประชดประชัน เขาแทบไม่ได้แสดงอะไรที่โดดเด่นบาดตา แต่ผู้ชมกลับสัมผัสได้ถึงเล่ห์เหลี่ยมแพรวพราวและความจัดจ้าน กร้านโลกของตัวละคร ถึงอย่างนั้น เราก็ยังมองเห็นว่าเจ้าตัวมีความเที่ยงธรรมเพียงพอ และผดุงมันไว้ตามสมควร
4. บทบาทหน้าที่ในการรายงานความเป็นไปในสังคม	ไม่มี	-
5. บทบาทหน้าที่ในการชักจูงใจ	ไม่มี	-

5. บทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง Serpico

ตารางที่ 5.5

บทบาทหน้าที่ของ ประวิทย์ แต่งอักษร ที่ปรากฏในบทวิจารณ์ภาพยนตร์
เรื่อง Serpico

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
1. บทบาทหน้าที่ ในการให้ ข้อมูลข่าวสาร	มี	<u>ข้อมูลเบื้องต้น</u> SERPICO (1973) : เซอร์ปีโก อันตราย <u>ข้อมูลเกี่ยวกับผู้กำกับภาพยนตร์</u> นับจนถึงปัจจุบัน ชิดนีย์ ลูเม็ท ในวัย 81 ปี ทำหนังรวมแล้วเกิน กว่าสี่สิบเรื่องด้วยกัน ในจำนวนนั้นประกอบด้วยผลงาน หลากหลายแนวทาง แนวคิดของเขามักจะเป็นงานดราม่า เข้มข้นที่เกี่ยวข้องกับแวดวงกฎหมายและความยุติธรรม (12 Angry Men, The Verdict) และหนังที่สะท้อนปัญหา อาชญากรรมและการฉ้อฉลในเมืองใหญ่ (Serpico, Dog Day Afternoon, Prince of the City) จำนวนที่น้อยลงไปกว่านั้น ได้แก่หนังที่ดัดแปลงจากบทละครเวที (Long Day's Journey into Night, The Sea Gull) กับหนังตลก (Bye Bye Braveman, Just Tell Me What You Want) แต่ที่หลายคนอาจจะนึกไม่ถึงก็ คือ เขาเคยกำกับแม้กระทั่งหนังเพลง (The Wiz) ความจริงที่ต้อง ยอมรับก็คือ คุณภาพของหนังเหล่านั้นไม่ได้ทัดเทียมกัน หลาย ต่อหลายเรื่องอาจไม่ถึงขั้นเป็นหนังเลว แต่มันก็ไม่มีอะไร (ทั้งใน แง่เนื้อหาสาระและกระบวนการนำเสนอ) ให้จดจำจริง ๆ อาทิ The Morning After, Deathtrap, Power, Garbo Talks. Guilty as Sin แต่ในทางกลับกัน ลูเม็ท ก็เป็นเจ้าของผลงานที่ทรงคุณค่า อีกหลาย ๆ เรื่อง บางเรื่องเป็นหนังจำพวกที่รู้จักกันในวงแคบ ๆ

ตารางที่ 5.5 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
		และได้รับการยกย่องน้อยความจริง อาทิ The Hill, Pawnbroker, Anderson's Tapes ขณะที่อีกหลาย ๆ เรื่อง เป็นหนังที่นอกจากจะมีตำแหน่งแห่งที่ของตัวเองชัดเจนบนหน้าประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ และจนถึงทุกวันนี้ ผู้คนยังคงกล่าวขวัญไม่เสื่อมคลาย แน่หนอนที่สุดว่า หนังเรื่องหนึ่งที่สมควรถูกรวมอยู่ในกลุ่มนี้ก็คือ <i>Serpico</i> <u>ข้อมูลเกี่ยวกับที่มาของภาพยนตร์</u> <i>Serpico</i> ดัดแปลงจากหนังสือชื่อเดียวกันของ ปีเตอร์ มาส ถ่ายทอดเรื่องราวในชีวิตจริงของ แฟรงค์ เซอร์ปิโก ตำรวจนิวยอร์กคนนอกกรอบแบบ ที่ยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม . . . ปีเตอร์ มาส นำเรื่องราวของเซอร์ปิโกไปเขียนเป็นหนังสือ ซึ่งสามารถทำยอดขายได้เกินกว่าสามล้านเล่มในช่วงเวลาอันสั้น และกลายเป็นผลงานเบสต์ เซลเลอร์ จากนั้น มันก็ถูกขายสิทธิ์ไปสร้างเป็นหนัง ซึ่งเมื่อถูกนำออกฉาย ก็ประสบความสำเร็จในระดับที่น่าพอใจ <u>ข้อมูลเกี่ยวกับรางวัลภาพยนตร์</u> คงเป็นด้วยเหตุผลนี้ส่วนหนึ่งกระมัง ที่ทำให้ในการแจกรางวัลตุ๊กตาทองปีนี้ สถาบันศิลปะและวิทยาการภาพยนตร์ ลงมติเลือกให้ชิตนีย์ ลูเม็ท เป็นผู้ได้รับรางวัลออสการ์เกียรติยศ หรือ honorary award ในฐานะบุคคลที่ "สร้างคุณูปการอันใหญ่หลวงแก่นักเขียนบท, นักแสดง และศิลปะภาพยนตร์" <u>ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาพยนตร์</u> กำกับภาพยนตร์-ชิตนีย์ ลูเม็ท / อำนวยการสร้าง-มาร์ติน เบรกแมน / บทภาพยนตร์-วอลโด์ ซอลท์, นอร์แมน เว็กซ์เลอร์ (จาก

ตารางที่ 5.5 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
		นิยายชื่อเรื่องเดียวกันของ ปีเตอร์ มาส) / กำกับภาพ-อาร์เธอร์ เจ. ออร์นิตซ์ / ลำดับภาพ-ดีดี อัลเลน, ริชาร์ด มาร์คส์ / ดนตรีประกอบ-มิกัส ฮีโอดอราคิส / ออกแบบงานสร้าง-ชาร์ลส์ เบลีย์ / กำกับศิลป์-ดักลาส ฮิกกินส์ / ออกแบบฉาก-มัล เซช. ไวท์ / ผู้แสดง-อัล ปาซิโน, จอห์น แรนดอล์ฟ, โทนี โรเบิร์ตส์, แจ็ค เคโฮ, บิฟฟ์ แม็คไกวร์, บาร์บารา เฮด้า ยัง, คอร์เนเลีย ชาร์พ, จอห์น เมดิซี / สี / ความยาว 129 นาที
2. บทบาทหน้าที่ ใน ก า ร วิ เ คร า ะ ห์ ดี ค ว า ม	มี	<u>วิเคราะห์เนื้อหา</u> ... Serpico ฉบับหนังของลูเมท ไม่ได้มุ่งสร้างเพื่อเชิดชูวีรกรรมอันห้าวหาญของนายตำรวจมือสะอาดรายนี้โดยตรง ในทางกลับกัน มันแสดงให้เห็นถึงสภาวะอันเปราะบางอ่อนไหวของตัวเอก ที่ต้องประพฤติปฏิบัติในวิถีทางที่นอกจากไม่สอดคล้องกับคนในสังคมที่ตัวเองเป็นสมาชิกแล้ว ยังขัดแย้งกันอย่างสิ้นเชิงว่าไปแล้ว คำอธิบายที่ดีที่สุดเกี่ยวกับเนื้อแท้ของตัวหนัง ได้แก่ ชื่อภาษาไทยเมื่อตอนที่เข้ามาฉายในบ้านเรา นั่นคือ 'เซอร์ปิโก อันตราย' หมายความว่า เขาเป็นอันตรายทั้งกับตัวเองและกับเพื่อนตำรวจด้วยกัน เนื่องจากเขาปฏิเสธการ 'กินตามน้ำ' อีกทั้งยังพยายามป่าวร้องเพื่อยับยั้งเรื่องเลวร้ายนี้ เห็นได้ชัดว่าผลลัพธ์จากการเป็นคนที่ยืนอยู่ 'นอกแถว' ทำให้เขาต้องมีชีวิตที่ลำบากยากเย็น ไร้ใจใครไม่ได้ ไม่มีใครไว้ใจ <u>วิเคราะห์ตัวละคร</u> ว่าไปแล้ว เซอร์ปิโกจากที่หนังนำเสนอ ไม่ใช่ตัวละครประเภทมองโลกเป็นสีขาวสีดำ รวมทั้งไม่ได้ตกอยู่ในภาพลวงตา แล้วจู่ ๆ

ตารางที่ 5.5 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
		ถูกปลุกให้ตื่นขึ้นมาพบกับความเป็นจริง เขาตระหนักดีอยู่แล้วว่า ความชั่วร้ายมีอยู่ในโลก เพียงแต่การประคองตัวเองไม่ให้สะดุดล้มในสภาพแวดล้อมเช่นนั้น ไม่ใช่เรื่องง่าย <u>วิเคราะห์เนื้อเรื่อง</u> หนังอาจจะไม่ได้บอกตรง ๆ แต่ก็เป็นที่เข้าใจได้ว่า การที่เขาถูกยิงเข้าที่โหนก และไม่มีตำรวจคนไหนพยายามเข้าไปช่วย ต้องเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมปากโป้งของเขาแน่ ๆ
3. บทบาทหน้าที่ในการประเมินคุณค่า	ไม่มี	-
4. บทบาทหน้าที่ในการรายงานความเป็นไปในสังคม	ไม่มี	-
5. บทบาทหน้าที่ในการชักจูงใจ	ไม่มี	-

6. บทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง Unforgiven

ตารางที่ 5.6

บทบาทหน้าที่ของ ประวิทย์ แต่งอักษร ที่ปรากฏในบทวิจารณ์ภาพยนตร์
เรื่อง Unforgiven

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
1. บทบาทหน้าที่ ในการให้ ข้อมูลข่าวสาร	มี	<u>ข้อมูลเบื้องต้น</u> UNFORGIVEN (1992) : โด่บาปด้วยบุญเป็น <u>ข้อมูลเกี่ยวกับแนวภาพยนตร์ (Genre)</u> เจมส์ แจ็ค ผู้อำนวยการสร้างหนังคาบอยแนวเชิดชูวีรบุรุษเรื่อง Tombstone (1993) อธิบายความหมายของหนังคาบอยปฏิรูป ได้น่าสนใจว่า มันเป็นหนังที่ "ทุกคนกลายเป็นคนที่สามารถยิงคนข้างหลังได้ แทนที่จะเป็นพระเอกในแบบฉบับของอุดมคติตะวันตกในหนังเหล่านี้ เป็นโลกที่มีดมัว และเต็มไปด้วยอันตราย เป็นลักษณะที่ลบล้างมนต์ขลังของโลกตะวันตกแบบอเมริกันลง" <u>ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาพยนตร์</u> กำกับภาพยนตร์, ผู้อำนวยการสร้าง-คลินท์ อีสต์วูด / บทภาพยนตร์-เดวิด เว็บบ์ พิเพิลล์ / กำกับภาพ-แจ๊ค เอ็น.กรีน / ลำดับภาพ-โจเอล ค็อกซ์ / ดนตรีประกอบ-เลนนี นิเฮาส์ / ออกแบบงานสร้าง-เฮนรี บันสเต็ด / กำกับศิลป์-ริค โรเบิร์ตส์, เอเดรียน กอร์ดัน / ผู้แสดง-คลินท์ อีสต์วูด, ยีน แฮ็คแมน, มอร์แกน ฟรีแมน, ริชาร์ด แฮร์ริส, เจมส์ วูลเวทท์, ซอล รูบินเนค, แฟรนเซส ฟิสเชอร์, แอนนา ธอมป์สัน / สี / ความยาว 127 นาที
2. บทบาทหน้าที่ ในการ วิเคราะห์ ตีความ	มี	<u>วิเคราะห์เนื้อหา</u> หนุ่มคนนี้อาจจะร่วมอยู่ในเหตุการณ์เลวร้าย แต่เขาไม่ได้เป็นคนลงมือ กระทั่งยังได้พยายามหาทางไถ่ถอนความผิดบาปจากแรงกระตุ้นเร้าส่วนตัวและไม่ได้มาจากการบีบคั้นของกระบวนการ

ตารางที่ 5.6 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
		ทางกฎหมายของเด็กเกย์ท์ มองอย่างไร ชายหนุ่มก็ไม่น่าที่ จะต้องตกกระไดพลอยโจนถึงขั้นต้องถูกเด็ดหัว และนั่นเป็นอีก ความหมาย ที่หนังตะวันตกปฏิเสธอย่าง Unforgiven นำเสนอ ไม่มีอะไรเป็นสมการที่ตายตัวในโลกของความเป็นจริง ความถูก- ผิดเป็นเรื่องคลุมเครือ โดยเนื้อแท้แล้ว เขาอาจจะมีส่วนดี มากกว่าเลว แต่สถานภาพของเขาในสายตาของนักล่าเงินรางวัล ก็คือ หนึ่งในสองความบอยที่ร่วมก่อกรรมทำเข็ญกับหญิงสาว และจำเป็นต้องตาย <u>วิเคราะห์แนวภาพยนตร์ (Genre)</u> Unforgiven ไม่ใช่หนังบุกเบิกตะวันตก ตามจารีตมาตรฐาน (conventional western) กล่าวคือ นอกจากเนื้อหาจะไม่ได้บอก เล่าเรื่องราวง่าย ๆ ของการปะทะกันระหว่างความดีกับความชั่ว เหมือนกับหนังตะวันตกทั่ว ๆ ไปที่เรามักจะคุ้นเคยแล้ว ยังไม่มี ใครในหนังเรื่องนี้ เป็นพระเอกหรือผู้ร้ายที่ชัดเจน (ทั้งนี้ทั้งนั้น ไม่ ต้องไปเอ่ยถึงว่าตัวละครที่ดูเหมือนจะเป็นผู้ร้ายในตอนต้น เป็น คนละคนกับในตอนท้ายเรื่อง) อีกทั้งปมขัดแย้งก็ซับซ้อน และ ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะเพียงแคในทางกายภาพ แต่รวมไปถึงใน ระดับจิตวิญญาณของตัวละครเลยทีเดียว <u>วิเคราะห์ตัวละคร</u> แต่ถ้าหากจะให้ความเป็นธรรมกับตัวละครฝ่ายจำเลย หนังให้ เห็นว่า หนึ่งในสองไม่ได้เป็นคนลงมือ ไม่ใช่คนจิตใจหยาบช้า และแข็งแกร่งเสียทีเดียว ในทางกลับกัน เขาเผยด้านที่ อ่อนไหว ด้วยการนำลูกม้าที่สวยงามตัวหนึ่ง ไปมอบให้กับหญิง

ตารางที่ 5.6 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
		สาวเคราะห์ร้ายเป็นการส่วนตัว นอกเหนือจากการชดใช้ค่าสินไหมที่ตกลงกันไว้ก่อนหน้านี้ <u>วิเคราะห์แนวคิดผู้กำกับภาพยนตร์</u> ถ้าเป็นเมื่อก่อน เป็นไปได้ว่า คลีนท์ อีสต์วูด ในฐานะผู้กำกับ อาจกำหนดให้คนอย่างเด็กเกิทท์ เป็นตัวเอกของเรื่อง และ วิลเลียม มานนี่ คือตัวร้ายที่ก่อความวุ่นวายระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง แต่อีสต์วูดแสดงให้เห็นได้ประจักษ์ว่า เขาไม่ได้เชื่ออย่างนั้นอีกแล้ว และวิธีการของเด็กเกิทท์ ที่เลือกใช้ความรุนแรง ไม่ได้ช่วยยุติความขัดแย้งใด ๆ ได้เลย มีหน้าซ้ำๆ ยังจะทำให้เรื่องยิ่งบานปลาย อย่างน้อยที่สุด มันก็ทำให้มีคนต้องตายหลายคน ขณะเดียวกัน ไม่มีใครบอกได้ว่า ผลกระทบในทางความรู้สึกนึกคิดของคนที่มีชีวิตอยู่ จะเป็นอย่างไร
3. บทบาทหน้าที่ในการประเมินคุณค่า	ไม่มี	-
4. บทบาทหน้าที่ในการรายงานความเป็นไปในสังคม	มี	ในทางประวัติศาสตร์ การเรียกร้องสิทธิสตรีและความเสมอภาคทางเพศในอเมริกา อาจจะเริ่มต้นมาตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 19 แล้ว แต่กว่าที่คำว่าเฟมินิสต์ จะมาแบ่งบานกันอย่างเป็นรูปธรรมจริง ๆ ก็ไม่น่าจะเกิน 30-40 ปีให้หลังนี้เอง
5. บทบาทหน้าที่ในการชักจูงใจ	ไม่มี	-

7. บทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง Blade Runner

ตารางที่ 5.7

บทบาทหน้าที่ของ ประวิทย์ แต่งอักษร ที่ปรากฏในบทวิจารณ์ภาพยนตร์
เรื่อง Blade Runner

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
1. บทบาทหน้าที่ ในการให้ ข้อมูลข่าวสาร	มี	<u>ข้อมูลเบื้องต้น</u> BLADE RUNNER (1982) : เครื่องปั๊มขมปังที่รัก <u>ข้อมูลเบื้องต้นหลังการสร้าง</u> ตอนที่สก็อตต์นำหนังเรื่อง Blade Runner ออกฉายเพื่อทดสอบ ปฏิกิริยาของผู้ชมในรอบพรีเมียร์ คนจำนวนมากลงความเห็น เหมือน ๆ กัน พวกเขาต่างพากันชื่นชมหนัง ในแง่ของ จินตนาการอันบรรเจิด ทางด้านภาพและงานสร้าง แต่กลับรู้สึก งุนงงสับสนกับเนื้อเรื่อง ทำนองว่าใครเป็นใคร และมันบอกเล่า เรื่องอะไรกันแน่..? ผู้บริหารสตูดิโอวอร์เนอร์ แก๊ซสแตนการณ เฉพาะหน้า ด้วยการให้สก็อตต์เพิ่มเติมในสองส่วนด้วยกัน ซึ่ง แน่นอนว่า มันไม่เคยอยู่ในห้วงความคิดของเขาในเบื้องต้นแรก นั้น คือ ให้ใส่เสียงบรรยายของ เด็คคาร์ด (แฮร์สัน ฟอร์ด) ตัวเอกของ เรื่อง เข้ามาเพื่อขยายความในหลาย ๆ ช่วงที่น่าคลงแคลงจน ฉงน และให้เปลี่ยนตอนจบของเรื่อง ที่ลงเอยอย่างค่อนข้าง หม่นหมอง ให้ดูเบิกบานและสว่างไสว <u>ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาพยนตร์</u> Blade Runner (1982) ฉบับ Director's Cut (1992) กำกับภาพยนตร์-ริคคีย์ สก็อตต์ / อำนวยการสร้าง-ไมเคิล ดีลีย์ / บทภาพยนตร์-แฮมพ์ตัน แฟนเซอร์, เดวิด พีเพิลส์ จากเรื่อง Do Androids Dream of Electric Sheep? ของฟิลิป เค. ดิก /

ตารางที่ 5.7 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
		กำกับภาพ-จอร์แดน โครเนนเวอร์ / ลำดับภาพ-เทอร์รี รอร์ลิงส์ / ดนตรีประกอบ-แวนเจิลส์ / กำกับศิลป์-เดวิด แอล.สไนเดอร์ / ออกแบบฉาก-ลอว์เรนซ์ จี.พอล / สเปนเซิล เอฟเฟกต์-ดักลาส ทรับลู / ผู้แสดง-แฮริสัน ฟอร์ด, ฌอน ยัง, รัทเจอร์ ฮาวเออร์, เอ็ดเวิร์ด เจมส์ ออลมอส, ไบรอัน เจมส์, เอ็ม.เอ็มเม็ท วอลซ์, ดา ริล อันนาร์ / สี / ความยาว 117 นาที
2. บทบาทหน้าที่ ในการ วิเคราะห์ ตีความ	มี	<u>วิเคราะห์เนื้อหา</u> จุดมุ่งหมายที่แท้จริงอย่างหนึ่งของหนังเรื่อง Blade Runner คือ ความสนใจในการเปรียบเทียบให้เห็นว่า บรรดาเรพพลิแคนท์ของบริษัท ไทเรลล์ มีความเป็นมนุษย์ยิ่งกว่าพวกมนุษย์จริง ๆ ในเรื่อง พวก มันอาจจะไม่มีความทรงจำและต้องทำเทียมเลียนแบบมันขึ้นมา แต่พ้นจากนั้นไปแล้ว ผู้ชมกลับได้เห็นด้านที่เป็นปุถุชนของตัว ละครเหล่านี้ ทั้งความหิวหาอาหาร ความรัก ความหวาดกลัว ความน้อยอกน้อยใจ ความเคียดแค้น หรือแม้กระทั่งความ เมตตาปรานี... ตรงกันข้ามกับตัวละครในฟากมนุษย์ เว้นจาก ตัวเดคการ์ดไปแล้ว ไม่มีใครสักคนเดียวที่ผู้ชมยึดถือเป็นพรรค พวกและเห็นอกเห็นใจ คนอย่าง ไบรอัน และ แกฟฟ์ (เอ็ดเวิร์ด เจมส์ ออลมอส) ลูกน้องของไบรอัน เป็นคนจำพวกที่กักขฬะ หยาบกร้าน และฉวยโอกาสทุกวิถีทาง ขณะที่ ไทเรลล์ ก็เป็นคน ที่แห้งแล้งและไม่น่าคบหาเลย <u>วิเคราะห์แนวภาพยนตร์ (Genre)</u> ถ้าพิจารณาโดยกรอบเนื้อหากว้าง ๆ แล้ว Blade Runner เป็น หนึ่งในแนวทางวิทยาศาสตร์ (science fiction) ที่บอกเล่า เรื่องราวของโลกในอนาคต ตลอดจนบทบาทของเทคโนโลยีและ

ตารางที่ 5.7 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
		เครื่องมือเครื่องมือ ที่มีผลต่อรูปแบบการใช้ชีวิตของผู้คน แต่โดยเนื้อแท้จริง ๆ แล้ว มันถือเป็นหนึ่งในแนวทางฟิล์มนิวร์ ทั้งในส่วนของบรรยากาศ งานสร้าง ตัวละคร และเนื้อเรื่อง <u>วิเคราะห์ตัวละคร</u> มันเป็นคำพูดที่เสียดแทงความรู้สึกของตัวละคร จนทำให้เธอหักห้ามตัวเองไม่ให้ร้องไห้ไม่ได้ นับเป็นครั้งแรก ๆ ที่ผู้ชมได้เห็นเดคการ์ดรู้สึกผิดในสิ่งที่ตัวเองทำขึ้นมา ชื่อน่าสังเกตก็คือ คนเรายังคงไม่แสดงปฏิกิริยาเช่นนี้กับเครื่องจักรที่ไม่มีชีวิตชีวา มันหมายความว่าโดยอ้อมได้ว่า เขาไม่ได้มองเรเซลเป็นหุ่นยนต์ และโดยตัวตนที่แท้จริงของชายหนุ่มก็ไม่ใช่คนแข็งแกร่งแต่อย่างใด
3. บทบาทหน้าที่ในการประเมินคุณค่า	มี	<u>ประเมินภาพยนตร์โดยรวม</u> คงไม่มีความจำเป็นใด ๆ ต้องสรุปว่า Blade Runner ฉบับใหม่พิเศษหรือยอดเยี่ยมกว่ากัน เพราะต่างก็มีข้อดีและข้อด้อยในตัวมันเอง เรื่องหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าชี้นำมากเกินไป ในขณะที่อีกเรื่องก็เกือบ ๆ จะปล่อยให้ผู้ชมเคี้ยวคว้างในท่ามกลางข้อมูลที่เลือนลอย แพน ๆ หนังสือนวนิยายวิทยาศาสตร์คงจะไม่ประสบปัญหาในการติดตามเรื่องที่เต็มไปด้วยรายละเอียดซับซ้อนและล้ายุค แต่นักดูหนังทั่วไป อาจจะต้องอาศัยความพยายามมากกว่าปกติในการดู <u>ประเมินเสียงบรรยาย</u> ใครที่เคยได้ดูฉบับแรก คงไม่ปฏิเสธว่า เสียงบรรยายของเด็กคาร์ดที่แทรกเข้ามาอย่างไม่มีจังหวะจะโคน ชวนให้วังเวงหาชวนอนจริง ๆ แต่มองในมุมกลับกัน มันก็ไม่ได้ถึงกับไร้

ตารางที่ 5.7 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่	มี/ ไม่มี	ตัวอย่างของข้อความ
		ประโยชน์โดยสิ้นเชิง เพราะในหลาย ๆ ช่วงหลาย ๆ ตอน มันให้ข้อมูลที่ช่วยสร้างความกระจ่างกับผู้ชม <u>ประเมินจังหวะการเล่าเรื่องและงานสร้าง</u> ปัญหาใหญ่โตจริง ๆ ก็คือ จังหวะในการเดินเรื่องที่ค่อนข้างเนิบนาบ เชื่องช้า และในขณะที่งานสร้างสามารถจำลองโลกในอนาคตได้อย่างน่าตื่นตา แต่ความหม่นมัวและเปียกชื้นของบรรยากาศแวดล้อมก็กดทับความรู้สึกของผู้ชมให้ต้องอึดอัด กระสับกระส่ายอยู่ตลอดเวลา
4. บทบาทหน้าที่ในการรายงานความเป็นไปในสังคม	ไม่มี	-
5. บทบาทหน้าที่ในการชักจูงใจ	มี	Blade Runner ไม่ได้เป็นหนังที่ถูกลิ้ม หรือหล่นหายไปในช่วงเวลาชาติเดียว อิทธิพลทางด้านการออกแบบงานสร้างอันน่าทึ่ง ได้กลายเป็นต้นแบบให้กับหนังแนววิทยาศาสตร์หลายต่อหลายเรื่อง . . . อีกทั้งบรรดาแฟน ๆ ของหนังแนวนี้อีกก็พบว่ามันเป็นหนังที่สนุกขึ้นจากการดูซ้ำหลาย ๆ รอบ เนื่องจากได้เห็นรายละเอียดอันพิถีพิถันปลีกย่อย อย่างถี่ถ้วน . . . อย่างที่กล่าวไว้แล้วในตอนต้น มันอาจเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องดูหนังเรื่องนี้ซ้ำมากกว่าหนึ่งรอบ เพื่อผู้ชมจะได้ค้นพบด้วยตัวเองว่า มันเป็นหนังที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ